

Informatie Pakket

Handleiding voor begeleiders van
opvangstructuren

Introductie

Het verblijf in een opvangstructuur is altijd tijdelijk. Na de procedure internationale bescherming moeten de bewoners de opvang verlaten. Dit informatiepakket wil onze **bewoners informeren over hun toekomstperspectieven in België of elders**, zodat ze een **geïnformeerde beslissing** kunnen nemen.

Het informatiepakket bestaat uit twee luiken:

1. Toekomstperspectieven

2. Pre-integratie

In het luik **"Toekomstperspectieven"** bespreken we de verschillende verblijfsopties: internationale bescherming, terugkeer, leven zonder wettig verblijf en andere verblijfsopties in België of elders. Het doel is om bewoners een realistisch beeld te geven van de verschillende opties, zodat ze een weloverwogen beslissing kunnen nemen.

In het deel **"Pre-integratie"** gaat het over het leven in België, werk, huisvesting en competentieverwerving. We willen dat de bewoners begrijpen hoe het leven er hier uit ziet en hoe ze hun toekomst zelf in handen kunnen nemen **(1)**.

Het informatiepakket is modulair opgesteld en gestructureerd volgens de belangrijkste sleutelmomenten. Zo krijgen bewoners op het juiste moment de informatie die zij nodig hebben. Aan het begin van elk thema vind je een tijdslijn om de bewoner te tonen bij welk sleutelmoment hij of zij zit en wat de volgende mogelijke stappen in de procedure internationale bescherming zijn.

Meer info? Vragen?

Contacteer ons!

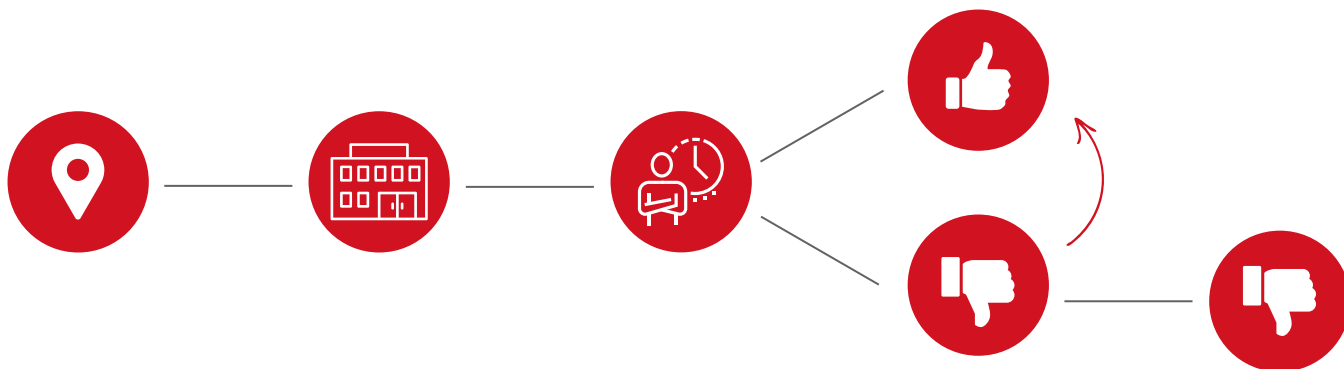

informatiepakket@fedasil.be

1. De thema's "leven in België" en "competentieverwerving" moeten nog ontwikkeld worden en maken dus geen deel uit van deze testversie.

Sleutelmoments

Aankomst in België

De bewoner is net in België aangekomen en heeft een verzoek om internationale bescherming ingediend. Let op: momenteel krijgt niet elke verzoeker een opvangplaats. Het is daarom belangrijk om deze informatie te herhalen wanneer de verzoeker aan een opvangstructuur wordt toegewezen.

Eerste maanden in opvang

De bewoner krijgt veel informatie bij dit sleutelmoment. Probeer die informatie te spreiden over meerdere gesprekken. Ga ook na of de bewoner de informatie van het eerste sleutelmoment goed begrepen heeft en stem jouw uitleg af op de specifieke situatie van de bewoner die voor je zit.

Bewoner wacht op de beslissing

Dit sleutelmoment is voorzien, omdat de behandeling van een VIB vaak lang duurt. Deze periode is dan ook geschikt om informatie te herhalen en af te stemmen op de persoonlijke situatie van de bewoner. Probeer ook tijd te maken voor de vragen van de bewoner, zodat hij of zij voorbereid is op zowel een positieve als een negatieve beslissing.

Positieve beslissing

De bewoner heeft een positieve beslissing gekregen van het CGVS of de RvV en moet de opvangstructuur verlaten. Dit sleutelmoment is bedoeld om de bewoner de informatie te geven die hij of zij nodig heeft.

1ste negatieve beslissing

De bewoner heeft een eerste negatieve beslissing gekregen. Leg uit wat dit betekent voor de bewoner en welke opties hij of zij heeft.

Definitieve negatieve beslissing

De bewoner heeft een definitieve negatieve beslissing gekregen en moet de opvang verlaten. Leg uit wat dit betekent voor de bewoner en welke opties hij of zij heeft.

Enkele aandachtspunten

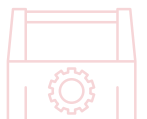

Wanneer je bewoners informeert, houd dan de volgende principes in gedachten:

- Wat je in deze handleiding vindt, is de **minimuminformatie** die elke bewoner moet krijgen. Doet jouw opvangstructuur meer rond dit thema? Werken jullie samen met een externe organisatie of vrijwilligers voor extra ondersteuning? Fantastisch, keep up the good work! Hoe meer informatie de bewoner krijgt, hoe autonomer hij of zij wordt.
- Deze handleiding is opgesteld in de vorm van **speaking notes**, zodat je als begeleider meteen weet hoe je de informatie duidelijk kan overdragen. De tekst is dus geschreven in de 'je'-vorm. Indien nodig, kan je de taal en terminologie steeds aanpassen, bijvoorbeeld 'asiel' in plaats van 'internationale bescherming'.
- Het is niet alleen belangrijk om informatie te geven, maar ook om meer te leren over de **achtergrond van de bewoner** die voor je zit. Ga, indien mogelijk, gerust het gesprek aan.
Stel bijvoorbeeld vragen als:
 - Welke job of opleiding deed je in jouw land van herkomst?
 - Wat zijn jouw talenten?
 - Had je al nagedacht over hoe het leven in België zou zijn? Hoe je een woning kan vinden?
 - Heb je al eens nagedacht over de mogelijkheid om terug te keren naar je land van herkomst?
- Denk in jouw gesprekken met de bewoner ook aan **expectation management**. Niet alles is (op korte termijn) mogelijk voor verzoekers internationale bescherming (VIB).
- Je kan bepaalde informatie soms ook in **groep** brengen. Zo zorg je voor meer interactiviteit en bespaar je tijd. Geef je informatie over een beslissing in de verblijfsprocedure van een bewoner, kies dan voor individuele gesprekken.

Tools

Deze handleiding is samengesteld op basis van input, wensen en noden uit het opvangnetwerk en biedt begeleiders de basisinformatie die bewoners nodig hebben over verschillende thema's. Je kan deze informatie op verschillende manieren aan de bewoners geven, als opvangstructuur heb je de vrijheid om te kiezen hoe je dat doet.

We voorzien volgende **handige tools**:

- Handleiding voor begeleiders (dit document)
- Brochure voor bewoners **(1)**
- Powerpointpresentatie **(1)**
- Fedasilinfo.be

Heb je als begeleider meer informatie nodig of wil je bewoners extra handvaten bieden?

Deze handleiding verwijst je bij specifieke thema's door naar relevante bronnen.
Klik in de tekst op het symbooltje voor meer uitleg:

fedasil

INFOFICHES

SYLLABUS
FAIRWORK

cgvs

Medimmigrant

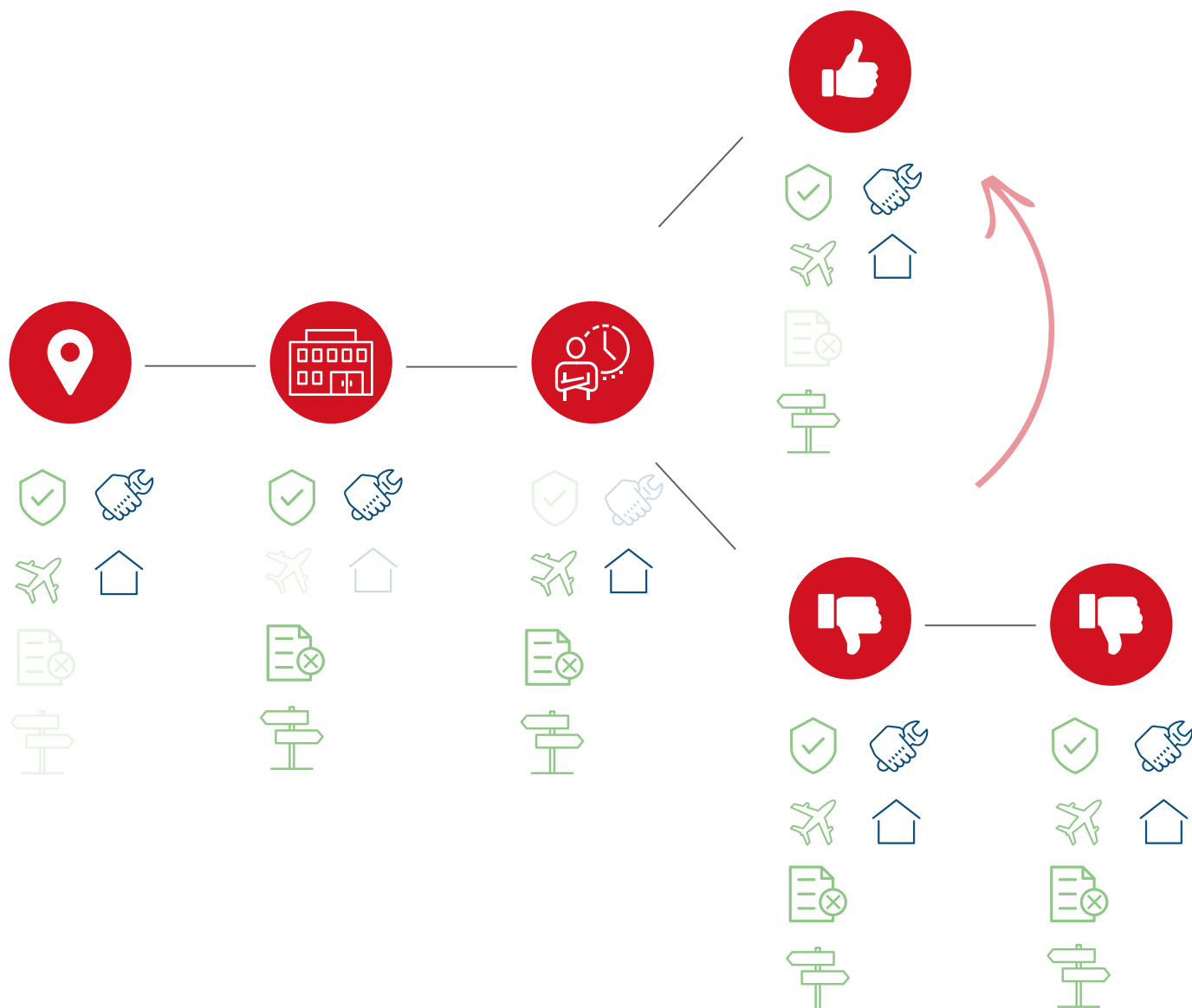

ibz
Office des étrangers
Vreemdelingenzaken

1. De brochure voor bewoners en de powerpointpresentaties moeten nog ontwikkeld worden en maken dus geen deel uit van deze testversie

Interactieve inhoudstafel

Klik op een icoon naar keuze om toegang te krijgen tot het thema naar keuze.

Thema's

Toekomst perspectieven

- Internationale bescherming
- Terugkeer
- Leven zonder wettig verblijf
- Andere verblijfsopties in België of elders

Pre-integratie

- Leven in België
- Werk
- Huisvesting
- Competentiewerving

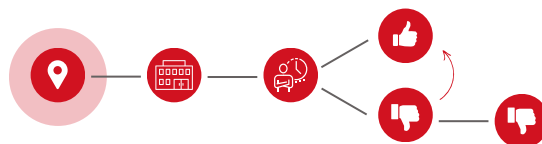
TOEKOMSTPERSPECTIEVEN

TOEKOMSTPERSPECTIEVEN

INTERNATIONALE BESCHERMING

Doelstelling

De bewoner kent de voorwaarden voor een vluchtelingenstatus en subsidiaire bescherming en weet hoe de procedure internationale bescherming verloopt, ook de Dublin-procedure. De bewoner weet dat hij of zij zelf verantwoordelijk is voor zijn of haar procedure en recht heeft op sociale en juridische bijstand. De bewoner heeft een realistisch beeld van de slaagkansen.

Checklist

Basisinformatie

- ✓ Voorwaarden voor vluchtelingenstatus en subsidiaire bescherming
- ✓ Verloop van de procedure internationale bescherming: stappen, asielinstanties, mogelijke uitkomsten en wachttijd
- ✓ Eigen verantwoordelijkheid procedure
- ✓ Sociale en juridische bijstand
- ✓ Realiteitscheck
- ✓ Oranje kaart

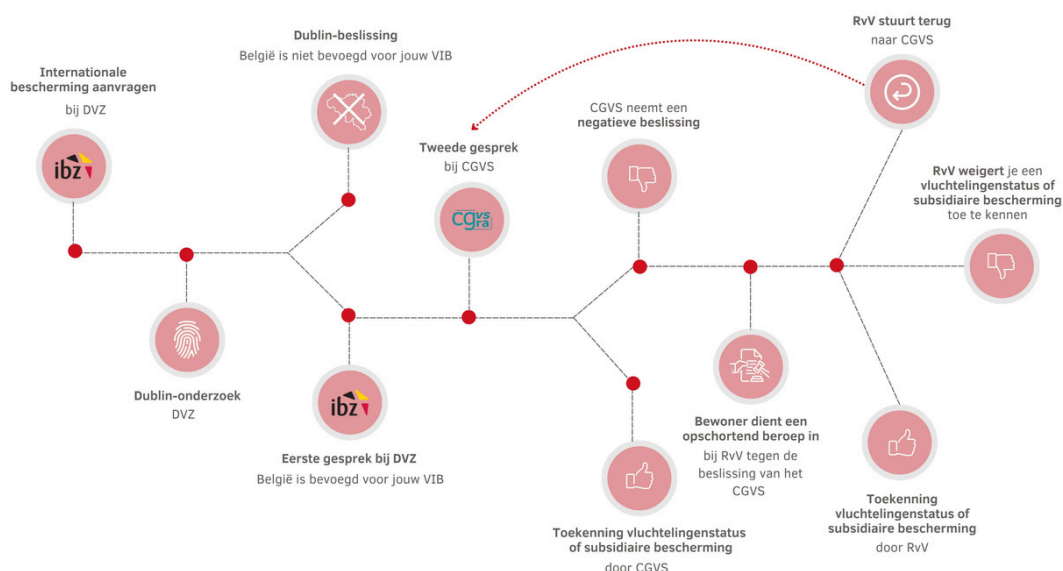
1.1 Voorwaarden voor vluchtelingenstatus en subsidiaire bescherming

Je hebt internationale bescherming, of asiel, aangevraagd. Tijdens deze procedure wordt onderzocht of je in aanmerking komt voor een vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming.

- Je komt in aanmerking voor een **vluchtelingenstatus** als je een gegronde vrees hebt voor vervolging in jouw herkomstland omwille van jouw nationaliteit, ras, politieke of religieuze overtuiging of omdat je behoort tot een bepaalde sociale groep.
- Je komt in aanmerking voor **subsidiaire bescherming** als je bij terugkeer naar jouw herkomstland de doodstraf, foltering, onmenselijke of vernederende behandeling, ernstige schade omwille van oorlog of willekeurig geweld riskeert.

1.2 Verloop van de procedure internationale bescherming: verschillende stappen, asielinstanties, mogelijke uitkomsten en wachttijd

De procedure bestaat uit volgende stappen:

1

Internationale bescherming aanvragen bij Dienst Vreemdelingenzaken

Je hebt **internationale bescherming** aangevraagd in het kantoor van Dienst vreemdelingenzaken (DVZ).

DVZ heeft jou toen een **document bijlage 26** gegeven, dit is het bewijs dat je internationale bescherming of asiel hebt aangevraagd. Het is belangrijk dat je dit document goed bijhoudt.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over de procedure internationale bescherming of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op [fedasilinfo](#), de [brochure van DVZ](#) of de [website en publicaties van het CGVS](#).

2

Dublin-onderzoek door DVZ

De Dublin-verordening is een regel in de Europese Unie die bepaalt dat slechts **één Dublin-land jouw verzoek om internationale bescherming (VIB) kan behandelen**. Je mag dus niet zelf kiezen in welk land je jouw VIB indient. DVZ onderzoekt daarom eerst of België verantwoordelijk is voor jouw VIB. Dat heet het Dublin-onderzoek.

Tijdens het Dublin-interview vraagt DVZ hoe je naar België bent gekomen, of je familieleden hebt in België of elders in Europa en waarom jouw VIB volgens jou in België en niet in een ander Europees land moet worden behandeld.

Om een beslissing te nemen, baseert DVZ zich op de volgende criteria:

- Heb je in een **ander "Dublin-land"** al internationale bescherming aangevraagd of werd er al in een ander Dublin-land een VIB geregistreerd omdat je bijvoorbeeld werd vastgehouden door de politie?
- Heb je **familieleden** (echtgeno(o)t(e) of minderjarige kinderen) in België of in een ander Dublin-land?
- Heb je een **verblijfstitel** of een **visum** in België of in een ander Dublin-land?
- Ben je door een **ander Dublin-land gereisd** om naar België te komen?

DVZ neemt uiteindelijk een Dublin-beslissing **op basis van jouw Dublin-interview**, de vingerafdrukken die ze hadden genomen wanneer je internationale bescherming hebt aangevraagd en het antwoord van het/ de ander(e) Dublin-land(en).

Als je dat wil, kan je steeds het advies van een advocaat inwinnen. Ik zal je straks uitleggen hoe je een advocaat kan aanvragen.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje in de [Dublin-brochure van DVZ](#).

Optie A

Dublin-beslissing: België is niet bevoegd voor jouw VIB

Als België niet verantwoordelijk is voor jouw VIB, krijg je van DVZ een beslissing **bijlage 26 quater**. Dit betekent dat je België moet verlaten en dat je terug moet gaan naar het **Dublin-land** dat jouw VIB wel kan behandelen.

Als je niet akkoord gaat met de Dublin-beslissing, kan je **een beroep indienen** bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (RvV), maar dat beroep is niet opschortend. De Dublin-beslissing blijft dus geldig tot de RvV een beslissing heeft genomen.

DVZ organiseert de transfer naar het Dublin-land. Je bent verplicht om mee te werken. Concreet betekent dit dat DVZ moet weten waar je woont en als DVZ je uitnodigt voor een gesprek moet je aanwezig zijn.

De Dublin-transfer moet binnen de **zes maanden** na de aanvaarding door het Dublin-land gebeuren. Als je niet meewerkt, kan DVZ deze termijn verlengen tot **18 maanden**. Als de Dublin-transfer niet gebeurt binnen die termijn, wordt België alsnog bevoegd en wordt jouw verzoek onderzocht door het CGVS. Voor de voorbereiding van jouw Dublin-transfer word je toegewezen aan een Dublin-plaats waar je een specifiek Dublin-traject krijgt van Fedasil en de ICAM -dienst van DVZ.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over de ICAM-coaching of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op de [website van DVZ](#).

Optie B

Eerste gesprek ("kleine interview") bij DVZ: België is bevoegd voor jouw VIB

Als België verantwoordelijk is voor jouw VIB, word je uitgenodigd door DVZ voor het "**kleine interview**".

Tijdens dit interview stelt DVZ vragen over jouw identiteit, gezinssituatie, hoe je naar België bent gekomen, waar je hebt verbleven en waarom je bent gevlucht. Het is belangrijk **alle redenen waarom je bent gevlucht te vertellen en documenten** voor te leggen die dit kunnen aantonen. Toon ook jouw originele identiteitsdocumenten, als je die hebt.

DVZ vraagt jou ook om een **vragenlijst in te vullen** over eventuele bijzondere behoeften tijdens de procedure, factoren die het voor jou persoonlijk moeilijk maken om de procedure te doorlopen. Ze zullen ook vragen of je een tolk nodig hebt. Indien nodig, zal het CGVS passende ondersteuningsmaatregelen nemen, bijvoorbeeld zorgen dat je geen trap moet nemen als je in rolstoel zit of meer pauzes inlassen als je het moeilijk hebt. Je mag vragen om een interviewer en/of tolk van hetzelfde of andere geslacht, als dat voor jou belangrijk is door wat je in jouw herkomstland hebt meegemaakt.

Na dit interview zal DVZ jouw dossier overmaken aan het CGVS, dat jouw VIB inhoudelijk zal onderzoeken. Het CGVS vergelijkt de informatie die je tijdens het interview bij DVZ hebt gegeven met de informatie die je later tijdens het interview bij het CGVS zal delen.

Tweede gesprek ("grote interview") bij CGVS

Het CGVS nodigt je minstens één keer uit voor een **langer gesprek**. Tijdens dit gesprek gaat het CGVS na of je nood hebt aan internationale bescherming. Als je al een vluchtelingenstatus hebt in een ander Europees land, onderzoekt het CGVS enkel of je voldoende bescherming in dat land krijgt. Het CGVS onderzoekt dan niet of je vervolgd wordt in jouw herkomstland.

Mogelijks moet je lang wachten op een uitnodiging van het CGVS. Het CGVS roept verzoekers niet op volgens de datum waarop het VIB werd ingediend. Het kan dus gebeuren dat het CGVS verzoekers die na jou een verzoek hebben ingediend, eerder oproept.

5

Optie A

Toekenning vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming door CGVS

Als het CGVS jou een vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming toekent **mag je (voorlopig) in België blijven**. Je moet dan wel de opvangstructuur verlaten en op zoek gaan naar een eigen woning.

Optie B

CGVS neemt een negatieve beslissing

Je krijgt een brief waarin het CGVS uitlegt waarom jouw **VIB werd geweigerd**.

Als je niet akkoord gaat met deze beslissing, kan je met de hulp van jouw advocaat **een beroep indienen** bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (RvV).

6

(Geen) beroep tegen beslissing CGVS

Optie A

Bewoner dient geen beroep in tegen beslissing van het CVVS

Als je geen beroep indient en jouw procedure internationale bescherming is afgelopen, **moet je België verlaten**.

Je wordt toegewezen aan een open terugkeerplaats waar je 30 dagen kan verblijven en ondersteuning krijgt om een beslissing te nemen over jouw toekomstopties.

Optie B

Bewoner dient een opschortend beroep in bij RvV tegen de beslissing van het CGVS

Tijdens de beroepsprocedure mag je in een opvangstructuur verblijven als het beroep opschortend is. Dat betekent dat **de beslissing van het CGVS voorlopig niet geldt, zolang het beroep behandeld wordt**.

Tegen sommige beslissingen van het CGVS kan je geen opschortend beroep indienen.

Dat betekent dat de beslissing van het CGVS geldig blijft ondanks het beroep. Jouw procedure internationale bescherming is afgelopen en je moet België verlaten. Je wordt toegewezen aan een open terugkeerplaats waar je 30 dagen kan verblijven en ondersteuning krijgt om een beslissing te nemen over jouw toekomstopties.

Weet dat de kans op slagen van een beroep bij de RvV eerder klein is.

7

Beslissing RvV

Optie A

Toekenning vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming door RvV

Als de RvV jou een vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming toekent, mag je (voorlopig) in België blijven. Je moet wel de opvangstructuur verlaten en op zoek gaan naar een eigen woning.

Optie B

RvV weigert jou een vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming toe te kennen

Je krijgt een brief waarin de RvV uitlegt waarom jouw VIB werd geweigerd. Dit betekent dat jouw procedure internationale bescherming is afgelopen en je België moet verlaten. Je wordt toegewezen aan een open terugkeerplaats waar je 30 dagen kan verblijven en ondersteuning krijgt om een beslissing te nemen over jouw toekomstopties.

Optie C

RvV stuurt terug naar CGVS

De RvV kan ook beslissen om jouw verzoek terug naar het CGVS te sturen om het opnieuw te onderzoeken.

1.3 Eigen verantwoordelijkheid procedure

Je bent **zelf verantwoordelijk** voor jouw VIB. Dit betekent dat je zelf moet bewijzen dat je nood hebt aan internationale bescherming en hier ook bewijsstukken moet voor verzamelen.

1.4 Sociale en juridische bijstand

Ik ben jouw begeleider en ik kan je ondersteunen tijdens jouw procedure internationale bescherming. Dat betekent dat ik jou informatie geef over de procedure. Ik heb geen invloed op de beslissing die je krijgt. Die beslissing wordt genomen door andere asielinstanties: DVZ, CGVS of RvV.

Je hebt recht op een gratis pro-deo advocaat. Ik kan voor jou een advocaat aanvragen, waarna justitie jou een specifieke advocaat zal toewijzen. Je kan ook zelf een advocaat kiezen, maar als er kosten zijn, moet je die zelf betalen.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over juridische bijstand of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op [fedasilinfo](https://fedasilinfo.be).

1.5 Realiteitscheck

1.5.1. Landen met een hoge erkenningsgraad

Je komt uit een land met een **hoge erkenningsgraad**. Dit betekent niet dat je automatisch bescherming krijgt. Je moet nog steeds bewijzen dat je persoonlijk nood hebt aan bescherming en dat je effectief uit dit land komt.

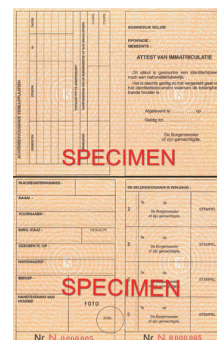
1.5.2. Landen met een lage erkenningsgraad

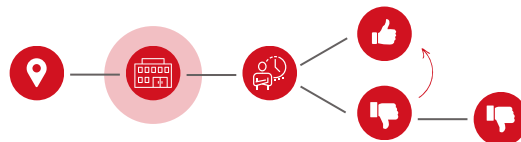
Je komt uit een land met **een lage erkenningsgraad**. Dit betekent niet dat je geen erkenning kan krijgen, maar de kans is klein en je moet zelf bewijzen dat je persoonlijk nood hebt aan bescherming.

1.6 Oranje kaart

Je moet je inschrijven bij de gemeente, ik kan je uitleggen hoe we dat hier aanpakken.

De gemeente zal je een **oranje kaart (attest van immatriculatie)** geven, die telkens opnieuw verlengd wordt zolang jouw procedure loopt.

Doelstelling

Je gaat na of de bewoner de basisinformatie uit sleutelmoment 1 "Aankomst in België" heeft begrepen. Indien nodig, kan je deze informatie zeker herhalen.

De bewoner weet hoe het interview bij het CGVS zal verlopen. Het CGVS neemt een beslissing op basis van het dossier en het persoonlijke interview van de bewoner. Bewijsstukken spelen daarbij een belangrijke rol.

Checklist

- ✓ Herhaling
 - Basisinformatie**
 - Voorwaarden voor vluchtelingenstatus en subsidiaire bescherming
 - Verloop van de procedure internationale bescherming (stappen, asielinstanties, mogelijke uitkomsten en wachttijd)
 - Eigen verantwoordelijkheid procedure
 - Sociale en juridische bijstand
 - Realiteitscheck
 - Oranje kaart
- ✓ Individuele beoordeling door CGVS
- ✓ Verloop van het interview bij het CGVS
- ✓ Belang van bewijsstukken

2.1 Herhaling

Ga even terug naar sleutelmoment 1 "Aankomst in België" en herneem deze informatie indien nodig.

2.2 Individuele beoordeling door CGVS

Het CGVS oordeelt of je internationale bescherming nodig hebt op basis van jouw dossier en jouw persoonlijke interview. Het interview bij het CGVS is dus het belangrijkste interview in de procedure internationale bescherming. **Het is essentieel om aan te tonen waarom je bescherming nodig hebt.**

Vertel je eigen verhaal, geen ander verhaal of iets wat je wordt ingefluisterd. Deel wat jou persoonlijk is overkomen. Tijdens het gesprek wordt de geloofwaardigheid van jouw verhaal onderzocht. Daarom is het belangrijk om een duidelijk en volledig beeld te geven van jouw reële situatie.

2.3 Verloop van het interview bij het CGVS

Je ontvangt **per brief** een uitnodiging voor het interview. Je mag alleen omwille van ernstige redenen, zoals een ziekenhuisopname, afwezig zijn. In dat geval moet je het CGVS verwittigen. Ik kan je daarbij helpen.

Tijdens het gesprek stelt CGVS je vragen over jouw identiteit, waar je vandaan komt, hoe je leven eruitzag in jouw herkomstland, hoe je naar België bent gekomen, waarom je bent gevlucht en waarom je niet terug kan. **Elke verzoeker wordt apart geïnterviewd.** Jouw partner of familielid kan dus niet bij je zijn tijdens het interview.

Als je dit hebt aangevraagd bij DVZ, is er een tolk aanwezig bij het interview. Jouw advocaat mag aanwezig zijn, dit moet je op voorhand met hem of haar bespreken. Je mag ook een andere vertrouwenspersoon meenemen als je wil, maar de vertrouwenspersoon moet wel toestemming vragen aan het CGVS om het gesprek te mogen bijwonen.

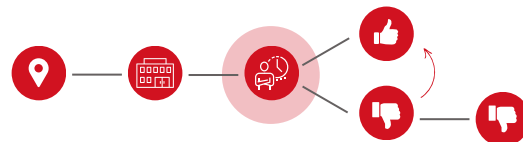
Het interview duurt ongeveer **3 à 4 uur** en kan intens zijn, omdat je jouw verhaal moet vertellen. Het is belangrijk om je mentaal voor te bereiden, bijvoorbeeld door je verhaal op voorhand al eens door te nemen. Je kan hiervoor ook hulp aan jouw advocaat vragen.

Vraag een kopie van het verslag van jouw interview. Als je dit vergeten bent, kan je dit nog tot twee werkdagen na jouw interview doen. Jouw advocaat kan je helpen om correcties door te geven aan het CGVS als er fouten in het verslag zouden staan.

2.4 Belang van bewijsstukken

Het is belangrijk om **originele documenten** neer te leggen die aantonen wie je bent, wat je hebt meegemaakt in jouw herkomstland en waarom je niet kan terugkeren. Doe je best om originele documenten te laten overkomen of opsturen. Denk eraan om deze tijdig aan te vragen. Houd zeker geen documenten achter die te maken hebben met jouw VIB. Geef jouw documenten best ook aan je advocaat.

3

Wachten op de beslissing

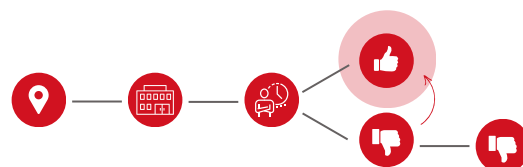
Checklist

Bij dit sleutelmoment hoef je geen nieuwe informatie te geven. Als de bewoner echter lang moet wachten op het interview bij het CGVS, is het goed om na te gaan of hij of zij de basisinformatie begrepen heeft en voorbereid is op het interview. Merk je dat de bewoner hier nood aan heeft, dan kan je de informatie uit sleutelmoment 1 "Aankomst in België" en 2 "Eerste maanden in opvang" herhalen.

4

Positieve beslissing

Doelstelling

De bewoner kent de rechten en plichten die horen bij een vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming. Verwijs gerust naar de brochure die de bewoner hierover van het CGVS kreeg. Je vindt de brochures "U bent als vluchteling erkend in België" en "U geniet subsidiaire bescherming in België" ook online.

cgvs

Checklist

Vluchtelingenstatus

- Verblijf in België - vluchtelingenstatus
- Vluchtelingenstatus enkel geldig in België

Subsidiaire bescherming

- Verblijf in België - subsidiaire bescherming
- Status subsidiaire bescherming enkel geldig in België

4.1 Verblijf in België - vluchtelingenstatus

Het CGVS heeft je een vluchtelingenstatus toegekend en je mag tijdelijk in België verblijven. **Je moet de opvangstructuur verlaten en een eigen woning zoeken.**

Het CGVS zal je een **vluchtelingenattest** opsturen. Met dit attest kan je bij de gemeente een verblijfsvergunning voor vijf jaar aanvragen. Dit document heet de '**vreemdelingenkaart A**'. Na vijf jaar kan je een onbeperkt verblijf aanvragen bij de gemeente.

Wil je als begeleider meer informatie over huisvesting, neem een kijkje in het [luik 'huisvesting'](#).

4.2 Vluchtelingenstatus enkel geldig in België

Jouw vluchtelingenstatus is **enkel geldig in België**. Je mag naar het buitenland reizen. Maar als je terugkeert naar jouw herkomstland, kan DVZ oordelen dat je niet langer bescherming nodig hebt en kan je jouw status verliezen.

Om naar het buitenland te reizen heb je een reisdocument voor vluchtelingen nodig. Dit document heet het '**blauwe paspoort**' en kan je aanvragen bij het CGVS. Daarnaast moet je op voorhand altijd controleren of je een visum nodig hebt voor het land waar je naartoe wil reizen.

Als je langer dan drie maanden in een ander land wil verblijven, moet je dit melden bij de gemeente. Let op: als je langer dan één jaar in een ander land verblijft, is het niet zeker dat je naar België mag terugkeren. Om in een ander land te mogen wonen, moet je er een **verblijfsvergunning** aanvragen.

4.3 Verblijf in België - subsidiaire bescherming

Het CGVS heeft jou een status van **subsidiaire bescherming** toegekend. Dit betekent dat je tijdelijk in België mag verblijven. Je moet de opvangstructuur verlaten en een eigen woning zoeken.

Je moet een **verblijfsvergunning** voor twee jaar aanvragen bij de gemeente. Dit document heet de '**vreemdelingenkaart A**'. Daarna moet je een vernieuwing voor de volgende twee jaar aanvragen.

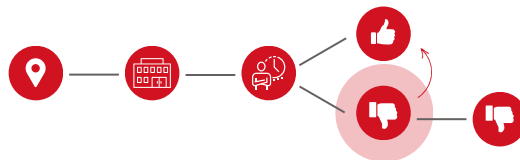
Wil je als begeleider meer informatie over huisvesting, neem een kijkje in het [luik 'huisvesting'](#).

4.4 Status subsidiaire bescherming enkel geldig in België

Je mag naar het buitenland reizen. Maar let op: als je terugkeert naar jouw herkomstland kan DVZ oordelen dat je geen bescherming meer nodig hebt en kan je jouw status verliezen.

Om naar het buitenland te reizen heb je een **paspoort nodig**. Dit moet je in principe aanvragen bij de ambassade van je herkomstland. Als je dit niet kan doen omdat de autoriteiten van jouw herkomstland verantwoordelijk zijn voor het feit dat je subsidiaire bescherming nodig hebt, moet je aan het CGVS een attest van onmogelijkheid aanvragen. Met dit attest kan je vervolgens een paspoort aanvragen bij je gemeente.

Als je langer dan drie maanden in een ander land wilt verblijven, moet je dit melden bij de gemeente. Let op: als je langer dan één jaar in een ander land verblijft, is het niet zeker dat je naar België mag terugkeren. Om in een ander land te mogen wonen, moet je er een **verblijfsvergunning** aanvragen.

1ste negatieve beslissing

Doelstelling

De bewoner kan een negatieve beslissing krijgen van DVZ (Dublin-procedure), of van het CGVS (VIB-onderzoek ten gronde):

- Een bewoner die een Dublin-beslissing heeft gekregen, begrijpt dat België het verzoek om internationale bescherming niet zal behandelen en dat hij of zij naar een Dublin-plaats moet verhuizen en met DVZ moet meewerken om de transfer naar Dublin-land te organiseren. De bewoner weet ook dat je een beroep kan indienen tegen de Dublin-beslissing, maar dat dit niet opschortend is.
- Een bewoner die een negatieve beslissing kreeg van het CGVS, begrijpt dat het CGVS hem of haar geen internationale bescherming heeft toegekend. Hij of zij weet dat het mogelijk is een beroep in te dienen tegen deze beslissing.

Checklist

A. Dublin-beslissing (indien van toepassing)

- ☒ Gevolgen Dublin-beslissing
- ☒ Fedasil en opvangstructuur - geen impact op beslissing
- ☒ Mogelijkheid tot beroep en doorverwijzing advocaat

B. Negatieve beslissing van het CGVS (indien van toepassing)

- ☒ Gevolgen negatieve beslissing CGVS
- ☒ Fedasil en opvangstructuur - geen impact op beslissing
- ☒ Mogelijkheid tot beroep en doorverwijzing advocaat
- ☒ Impact op materiële hulp - afhankelijk van beslissing en beroep

A. Dublin-beslissing (indien van toepassing)

5.1 Gevolgen Dublin-beslissing

DVZ heeft beslist dat België niet verantwoordelijk is voor jouw verzoek om internationale bescherming (**bijlage 26 quater**). In de brief met de beslissing wordt in detail uitgelegd waarom.

Je moet België dus verlaten en **teruggaan naar het Dublin-land** waar jouw procedure internationale bescherming wel kan worden behandeld.

DVZ organiseert de transfer naar het Dublin-land. Je bent verplicht om mee te werken. Concreet betekent dit dat DVZ moet weten waar je woont en als DVZ je uitnodigt voor een gesprek dat je aanwezig moet zijn en hun vragen beantwoorden. Als je niet naar een afspraak kan gaan, moet je DVZ ten laatste drie werkdagen na de afspraak schriftelijk laten weten waarom je niet aanwezig kon zijn.

Voor de voorbereiding van de Dublin-transfer word je toegewezen aan een Dublin-plaats waar je een specifiek Dublin-traject volgt van Fedasil en de ICAM-dienst van DVZ. Als je kiest om daar niet heen te gaan, moet je DVZ laten weten waar je gaat wonen zodat ze je daar kunnen contacteren.

De Dublin-transfer moet binnen de zes maanden na de aanvaarding door het Dublin-land gebeuren. Je Dublin-termijn loopt dus af op (*einddatum te berekenen door begeleider*). Als je niet meewerkt, kan DVZ deze termijn verlengen tot 18 maanden of je opsluiten in een gesloten centrum of FITT-woning (als je minderjarige kinderen hebt) om een gedwongen Dublin-transfer te organiseren.

Als de Dublin-transfer niet gebeurt binnen die termijn, wordt België alsnog bevoegd en wordt jouw VIB onderzocht door het CGVS.

5.2 Fedasil en opvangstructuur - geen impact op beslissing

DVZ heeft deze beslissing onafhankelijk genomen. Fedasil, mijn collega's en ik hier in de opvangstructuur hebben geen invloed gehad op deze beslissing.

5.3 Mogelijkheid tot beroep en doorverwijzing advocaat

Als je niet akkoord gaat met de Dublin-beslissing, kan je **een beroep indienen bij de RvV** samen met jouw advocaat. Opgelet: **dit beroep is niet opschortend**. Dat betekent dat de Dublin-beslissing geldig blijft tot de RvV een beslissing neemt en je dus nog steeds naar de Dublin-plaats moet gaan.

Je moet het beroep binnen een **bepaalde termijn** indienen. Als je een beroep wil indienen, moet je dus zo snel mogelijk naar jouw advocaat gaan zodat jullie samen kunnen beslissen of je een beroep zal indienen. Vervolgens kan de RvV beslissen dat België jouw VIB toch moet onderzoeken of dat de beslissing van DVZ correct was.

B. Negatieve beslissing van het CGVS (indien van toepassing)

5.4 Gevolgen negatieve beslissing CGVS

Je hebt een **negatieve beslissing gekregen van het CGVS**. Dat betekent dat het CGVS heeft beslist dat je geen nood hebt aan internationale bescherming of dat jouw verzoek niet ontvankelijk is. In de brief wordt in detail uitgelegd waarom het CGVS deze beslissing heeft genomen.

5.5 Fedasil en opvangstructuur - geen impact op beslissing

Het **CGVS heeft deze beslissing onafhankelijk genomen**. Fedasil, mijn collega's en ik hier in de opvangstructuur hebben geen invloed gehad op deze beslissing.

5.6 Mogelijkheid tot beroep en doorverwijzing advocaat

Als je niet akkoord gaat met deze beslissing kan je **een beroep indienen bij de RvV** samen met je advocaat. Opgelet: je moet het beroep binnen een **bepaalde termijn** indienen. Als je een beroep wil indienen, moet je dus zo snel mogelijk naar jouw advocaat gaan zodat jullie samen kunnen beslissen of je een beroep zal indienen.

Vervolgens kan de RvV beslissen

- dat je toch recht hebt op een vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming;
- dat de beslissing van het CGVS correct was;
- of dat het CGVS jouw verzoek opnieuw moet onderzoeken.

5.7 Impact op materiële hulp - afhankelijk van beslissing en beroep

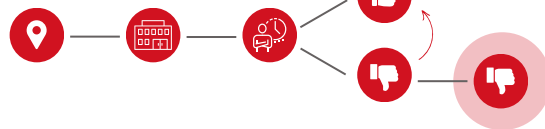
Als het beroep tegen de beslissing die je hebt gekregen van het CGVS **opschortend is**, betekent dit dat je in de opvangstructuur mag verblijven tijdens de behandeling van het beroep.

Als het beroep tegen de beslissing die je hebt gekregen **niet opschortend is**, betekent dit dat jouw procedure internationale bescherming afgelopen is en je België moet verlaten. Je wordt toegewezen aan een open terugkeerplaats waar je 30 dagen kan verblijven en ondersteuning krijgt om een beslissing te nemen over je toekomstopties.

Als je **geen beroep indient**, is jouw procedure internationale bescherming afgelopen en moet je België verlaten. Je wordt toegewezen aan een open terugkeerplaats waar je 30 dagen kan verblijven en ondersteuning krijgt om een beslissing te nemen over je toekomstopties.

Definitieve negatieve beslissing

Doelstelling

De bewoner begrijpt dat hij of zij een definitieve negatieve beslissing heeft gekregen en dat het recht op materiële hulp stopt. De bewoner beseft dat hij of zij heel snel een beslissing moet nemen over wat hij of zij nu zal doen. De bewoner weet ook dat er een toewijzing aan een open terugkeerplaats volgt.

Checklist

- ✓ Negatieve beslissing van de RvV
- ✓ Fedasil en opvangstructuur - geen impact op beslissing
- ✓ Open terugkeerplaats
- ✓ Mogelijkheid tot beroep bij Raad van State en doorverwijzing advocaat

6.1 Negatieve beslissing van de RvV

Je hebt een **negatieve beslissing gekregen van de RvV**. Dit betekent dat de RvV heeft beslist dat je geen nood hebt aan internationale bescherming. In de brief met de beslissing wordt in detail uitgelegd waarom.

6.2 Fedasil en opvangstructuur - geen impact op beslissing

De RvV heeft **deze beslissing onafhankelijk genomen**. Fedasil, mijn collega's en ik hier in de opvangstructuur, hebben geen invloed gehad op deze beslissing.

6.3 Open terugkeerplaats

Jouw procedure internationale bescherming is **afgelopen** en **je moet België verlaten**. Je wordt toegewezen aan een open terugkeerplaats waar je 30 dagen kan verblijven en ondersteuning krijgt om een beslissing te nemen over je toekomstopties.

6.4 Mogelijkheid tot beroep bij Raad van State en doorverwijzing advocaat

Je kan **een beroep bij de Raad van State (RVS) indienen** als je vindt dat er fouten zijn gemaakt in de procedure van de RvV. Let op: je moet het beroep indienen **binnen een bepaalde termijn**. Als je een beroep wil indienen, moet je dus zo snel mogelijk naar jouw advocaat gaan en samen beslissen of een beroep zinvol is. Ondanks het beroep moet je de opvangstructuur verlaten. Als het beroep toelaatbaar is, mag je opnieuw opvang aanvragen bij Fedasil.

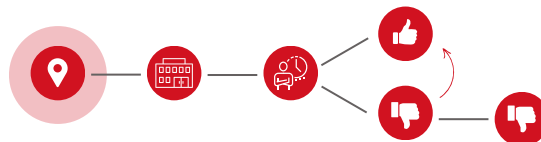
Weet wel dat een beroep bij de RVS slechts zelden toelaatbaar wordt verklaard.

TOEKOMSTPERSPECTIEVEN

VRIJWILLIGE TERUGKEER

Doelstelling

De bewoner weet dat vrijwillige terugkeer op elk moment een optie is.

Checklist

Basisinformatie

- ✓ Informatie over vrijwillige terugkeer maakt deel uit van begeleiding
- ✓ Vrijwillige terugkeer is op elk moment mogelijk
- ✓ Beslissingsrecht ligt bij de bewoner
- ✓ Fedasil biedt ondersteuning om terug te keren

1.1 Informatie over vrijwillige terugkeer maakt deel uit van begeleiding

Het is mijn taak om je te informeren over het programma **vrijwillige terugkeer**. Het is niet mijn bedoeling om je te overtuigen om terug te keren, maar Fedasil wil dat je weet dat deze optie bestaat.

Ik zal geen informatie over onze gesprekken overmaken aan de asielinstanties. Spreken over je herkomstland of eventuele terugkeer heeft dus **geen impact op jouw procedure internationale bescherming**.

1.2 Vrijwillige terugkeer is op elk moment mogelijk

Je kan terugkeren **tijdens** je procedure of **nadat** je een beslissing hebt gekregen.

1.3 Beslissingsrecht ligt bij bewoner

Je neemt **zelf de beslissing** om vrijwillig terug te keren.

1.4 Fedasil biedt ondersteuning om terug te keren

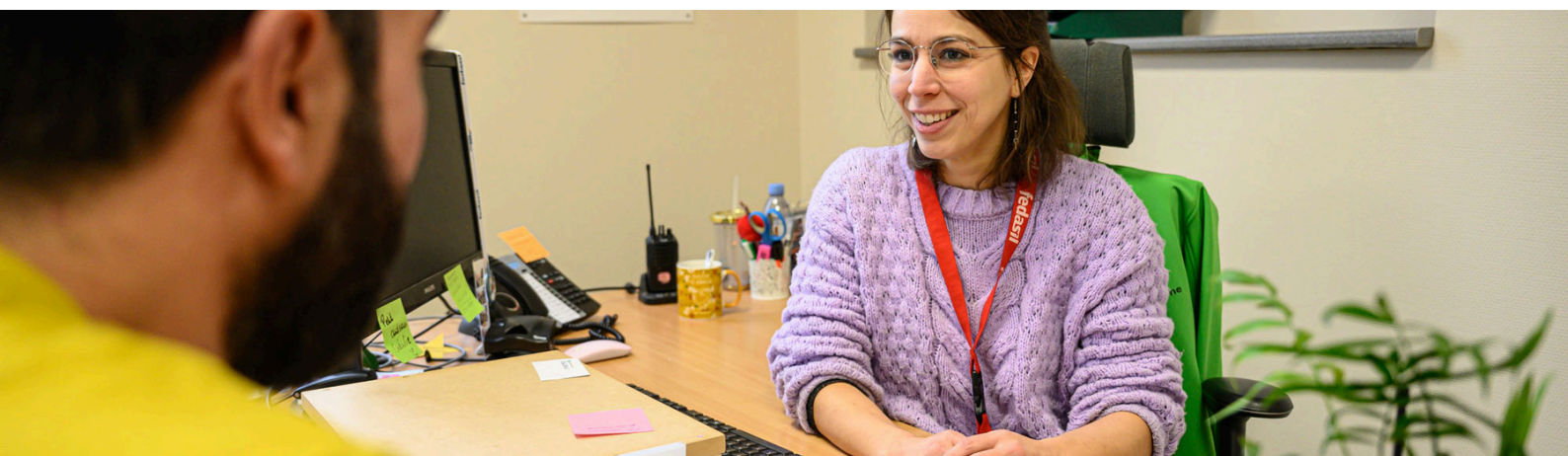
Als je zou beslissen om terug te keren, **kan Fedasil je ondersteunen** om de terugkeer te organiseren. Ik kan je in contact brengen met een terugkeerconsulent.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over de programma vrijwillige terugkeer of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op de [fedasilinfo](#).

Als de bewoner niet wil praten over vrijwillige terugkeer:

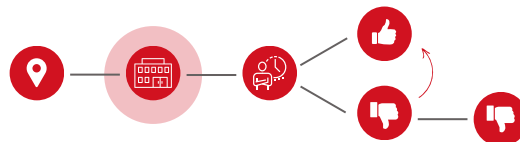
Ik begrijp dat het niet jouw plan is om terug te keren en respecteer jouw keuze om hier niet over te praten. Ik wil gewoon dat je weet dat je steeds bij mij terecht kan als je omwille van een of andere reden toch zou beslissen om terug te keren, bijvoorbeeld als er iets gebeurt in jouw thuisland.

2

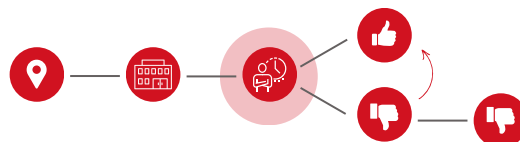
Eerste maanden in opvang

Bij dit sleutelmoment hoef je geen nieuwe informatie mee te delen. Ga wel na bij de bewoner als hij of zij de basisinformatie van het eerste sleutelmoment "aankomst in België" heeft begrepen en weet dat vrijwillige terugkeer op elk moment mogelijk is. Indien nodig, kan je deze informatie herhalen.

3

Wachten op de beslissing

Doelstelling

Bij dit sleutelmoment komt vrijwillige terugkeer enkel aan bod als de bewoner lang moet wachten op een beslissing van het CGVS of wanneer er een andere aanleiding is om over vrijwillige terugkeer te spreken. Soms vertelt de bewoner iets over wat er met zijn of haar familie is gebeurd, of brengt hij of zij het onderwerp terugkeer zelf ter sprake. Als begeleider kan je op dat moment peilen naar de houding van de bewoner ten aanzien van terugkeer en de situatie in het thuisland.

Checklist

Herhaling

- Basisinformatie over vrijwillige terugkeer

Verloop van vrijwillige terugkeer

Houding t.a.v terugkeer en situatie in thuisland

3.1 Herhaling

De bewoner weet hoe vrijwillige terugkeer verloopt. Indien nodig, kan je de basisinformatie van het eerste sleutelmoment "Aankomst in België" herhalen.

3.2 Verloop van vrijwillige terugkeer

Je kan op elk moment beslissen om terug te keren:

- Indien je **tijdens de procedure** beslist om terug te keren, moet je zelf afstand doen van jouw VIB. Vervolgens wordt jouw procedure stopgezet en zal DVZ je een bevel om het grondgebied te verlaten (BGV) geven. **Let op:** als je opnieuw internationale bescherming zou aanvragen, beschouwt men dit als een meervoudige asielaanvraag.
- Vrijwillige terugkeer is ook mogelijk **als je reeds internationale bescherming kreeg**. **Let op:** je moet afstand doen van jouw statuut en je kan niet opnieuw internationale bescherming aanvragen op basis van dezelfde redenen.
- Vrijwillige terugkeer is ook mogelijk voor **migranten zonder wettig verblijf of personen die in een andere procedure zitten** dan een verzoek om internationale bescherming, zoals regularisatie, gezinshereniging, verblijf als toerist, student... Als je in een lopende procedure zit, moet je zelf afstand doen van deze procedure. Vervolgens wordt jouw procedure stopgezet en zal DVZ je een bevel om het grondgebied te verlaten geven.

Het terugkeerproces bestaat uit **verschillende stappen** en kan, afhankelijk van specifieke noden van de persoon en het herkomstland, enkele weken tot maanden duren.

1 Stap 1: Vrijwillige terugkeer aanvragen

Als je zou kiezen om terug te keren, zal ik je in contact brengen met een **terugkeerconsulent van Fedasil of een partner van de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM)** bij wie je een aanvraag kan indienen. Je kan zelf ook bellen naar het gratis nummer **0800 32 745**.

2 Stap 2: Reisdocumenten

Om terug te keren heb je **geldige reisdocumenten nodig**. Als je geen reisdocumenten hebt, moet je zelf naar de **ambassade van je herkomstland** gaan om ze aan te vragen. Fedasil betaalt de kosten voor de reisdocumenten terug.

3 Stap 3: Organisatie van de reis

Fedasil of IOM zorgt voor de **praktische organisatie** van de reis, zoals het boeken van de **vliegtuigtickets**. Fedasil betaalt de vliegtuigtickets.

Als je een medische problematiek hebt, is het mogelijk dat de luchtvaartmaatschappij wilt weten of het voor jou veilig is om te vliegen. Je kan dan best aan je arts vragen om een **medisch attest** op te maken waarin staat dat je mag vliegen.

4 Stap 4: Terugkeer en re-integratie voorbereiden

Om de terugkeer voor te bereiden, heb je een **aantal afspraken** bij een **terugkeerconsulent**. De terugkeerconsulent legt het proces uit en verzamelt de informatie die nodig is om je terugkeer te organiseren, zoals jouw persoonsgegevens voor de boeking en de plek waar je naartoe wil terugkeren.

Als je **specifieke noden hebt of uit een bepaald herkomstland komt**, kan je via **Caritas International of IOM** in jouw land van herkomst **extra steun** krijgen om te re-integreren na terugkeer. Die steun kan je gebruiken om zelf een bedrijfje op te zetten, medische kosten te betalen, huisvesting te regelen of werk te zoeken. Niet iedereen krijgt deze hulp, elke situatie is anders.

Als je in aanmerking komt voor **re-integratiesteun**, zal je enkele keren in gesprek gaan met een **re-integratieconsulent**. Samen bekijken jullie welke ondersteuning je nodig hebt eens je terug bent in jouw herkomstland. Deze informatie wordt doorgegeven aan de lokale partnerorganisatie in je herkomstland, die je verder zal begeleiden na terugkeer.

5 Stap 5: Terugreis

Een **medewerker van IOM of Fedasil** begeleidt je in de luchthaven tot aan de grenscontrole. Als je niet alleen kan reizen, kan iemand van Fedasil of IOM met je meegaan tot in jouw land van herkomst.

De luchtvaartmaatschappij bepaalt hoeveel bagage je mag meenemen. **Je mag het aantal stuks en het maximumgewicht niet overschrijden.**

Als je dat wil, kan ook onderzocht worden of iemand je kan opwachten wanneer je aankomt.

6 Stap 6: Re-integratie

Als je in aanmerking komt voor re-integratiesteun, zal een lokale partner je in jouw herkomstland begeleiden. Ze geven je advies hoe je jouw re-integratiesteun kan gebruiken en voeren de betalingen uit.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over het programma vrijwillige terugkeer of wil je de bewoners extra tools geven? Neem een kijkje op vrijwilligeterugkeer.be en raadpleeg de flyers en brochures.

3.3 Houding t.a.v. terugkeer en situatie in thuisland

Als begeleider kan je de volgende vragen stellen aan de bewoner om te peilen naar zijn of haar kijk op terugkeer en de situatie in het thuisland.

Zo maak je terugkeer bespreekbaar:

Heb je al gedacht wat je gaat doen als je een negatieve beslissing zou krijgen en niet in België kan blijven?

Kan je je voorstellen om terug te keren? Wat zou terugkeer voor jou betekenen?

Wil je me vertellen waarom je niet kan of wil terugkeren?

Heb je nog contact met je familie of vrienden in je thuisland? Hoe gaat het met hen?

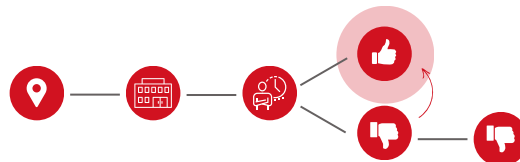
Heb je met je familie of vrienden gesproken over een mogelijke terugkeer? Wat denken ze daarvan?

Wat deed je in je thuisland? Denk je dat je hetzelfde zou kunnen of willen doen als je terugkeert?

Wat heb je eventueel nodig om terug te keren?

Welke mogelijkheden zie je bij een eventuele terugkeer?

4 Positieve beslissing

Doelstelling

De bewoner kent de gevolgen van terugkeer naar het herkomstland nadat hij of zij een verblijfsstatus heeft gekregen. De bewoner weet ook dat Fedasil kan helpen om terug te keren.

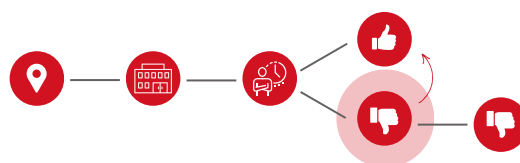
Checklist

- ✓ Vrijwillige terugkeer is mogelijk

4.1 Vrijwillige terugkeer is mogelijk

Als je naar jouw eigen herkomstland gaat, **kan je jouw verblijfsstatus verliezen**.

Als je toch zou beslissen om terug te keren, **kan Fedasil je helpen**. Dan moet je wel afstand nemen van jouw verblijfsstatus. Het is niet mogelijk om later opnieuw internationale bescherming aan te vragen in België omwille van dezelfde redenen.

5 1ste negatieve beslissing

Doelstelling

Je motiveert de bewoner om (opnieuw) actief na te denken over zijn of haar toekomst, met vrijwillige terugkeer als een mogelijke optie. De bewoner kent de mogelijkheden van het programma voor vrijwillige terugkeer, zodat hij of zij een geïnformeerde beslissing kan nemen.

Het terugkeertraject voorziet in deze fase twee verplichte gesprekken. Het eerste gesprek vindt plaats nadat de bewoner een negatieve beslissing van het CGVS heeft gekregen. Het tweede gesprek volgt na de hoorzitting bij de RvV, indien de bewoner een schorsend beroep heeft ingediend bij de RvV.

Indien de bewoner geen schorsend beroep indient bij de RvV of geen schorsend beroep kan indienen, is zijn of haar procedure internationale bescherming afgelopen. Zie sleutelmoment 6 "Definitieve negatieve beslissing".

Checklist

A. Na de negatieve beslissing van het CGVS

- ✓ **Herhaling**
 - Basisinformatie over vrijwillige terugkeer
 - Verloop van vrijwillige terugkeer
 - Houding t.a.v. terugkeer en situatie in thuisland

- ✓ **Afstemming op individuele noden en situatie van de bewoner**

B. Na de hoorzitting van het schorsend beroep bij de RvV

- ✓ **Herhaling**
 - Basisinformatie over vrijwillige terugkeer
 - Verloop van vrijwillige terugkeer
 - Houding t.a.v. terugkeer en situatie in thuisland
- ✓ **Mogelijke beslissingen RvV en gevolgen**
- ✓ **Open terugkeerplaatsen**
- ✓ **Afstemming op individuele noden en situatie van de bewoner**

A. Na de negatieve beslissing van het CGVS

5.1 Herhaling

Ga even terug naar sleutelmoment 1 "Aankomst in België" en 3 "Bewoner wacht op beslissing", en herneem deze informatie indien nodig.

5.2 Afstemming op individuele noden en situatie van de bewoner

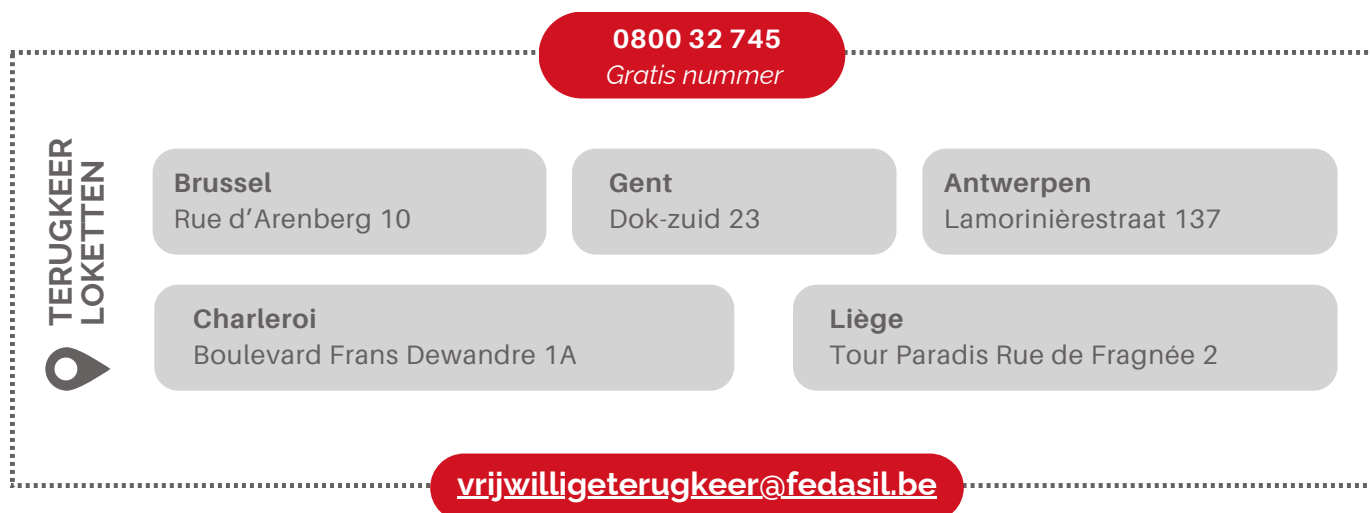
► Naargelang de belemmeringen die de bewoner noemt om terug te keren, bespreek je samen welke mogelijkheden het programma voor vrijwillige terugkeer biedt.

Geeft de bewoner bijvoorbeeld aan niet te kunnen terugkeren omwille van medische redenen, dan kan je als begeleider uitleggen dat Fedasil een specifiek programma heeft voor personen met medische noden.

Opgelet:

De re-integratie steun kan variëren naargelang de noden en het herkomstland van de bewoner. Het budget wordt bepaald door de re-integratiepartners. Doe geen uitspraken over het bedrag om geen valse verwachtingen te creëren. Voor meer informatie kan je steeds de dienst vrijwillige terugkeer van Fedasil contacteren. Hieronder vind je de contactgegevens en adressen.

Als de bewoner niet wil praten over vrijwillige terugkeer:

Ik begrijp dat dit een moeilijk onderwerp is en ik respecteer jouw keuze om hier niet over te praten. **Ik wil gewoon dat je weet dat je steeds bij me terecht kunt als je informatie over terugkeer zou willen.** Als je een schorsend beroep indient bij de RvV, zal ik je nadat je een hoorzitting hebt gehad opnieuw informatie over vrijwillige terugkeer geven.

B. Na de hoorzitting van het schorsend beroep bij de RvV

5.3 Herhaling

Ga even terug naar sleutelmoment 1 "Aankomst in België" en 3 "Bewoner wacht op beslissing". Herneem deze informatie indien nodig.

5.4 Mogelijke beslissingen RvV en gevolgen

Nu je de hoorzitting hebt gehad bij de RvV, zal je binnenkort een beslissing ontvangen. De beslissing kan positief of negatief zijn. Als de RvV een negatieve beslissing neemt, is jouw procedure internationale bescherming afgelopen en dit betekent dat je België moet verlaten.

Het is dus belangrijk dat je goed nadenkt wat je in dat geval zal doen. Het is mijn taak om je te informeren over de optie vrijwillige terugkeer. Het is niet mijn bedoeling om je te overtuigen om terug te keren. Ik wil je enkel informatie geven over deze optie, zodat je een geïnformeerde beslissing kan nemen.

5.5 Open terugkeerplaatsen (OTP)

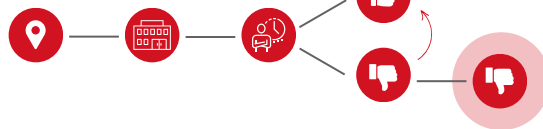
Als je een negatieve beslissing zou krijgen van de RvV, word je toegewezen aan een open terugkeerplaats waar je 30 dagen kan verblijven en ondersteuning krijgt om een beslissing te nemen over je toekomst.

Als de bewoner niet wil praten over vrijwillige terugkeer:

Ik begrijp dat dit een moeilijk onderwerp is en ik respecteer jouw keuze om hier niet over te praten. **Ik wil gewoon dat je weet dat je bij mij terecht kan als je informatie over terugkeer wil.** Als je een negatieve beslissing zou krijgen van de RvV, zal ik je opnieuw informatie over vrijwillige terugkeer geven.

Doelstelling

De bewoner begrijpt dat hij of zij een definitieve negatieve beslissing heeft gekregen en er een einde komt aan het recht op materiële hulp. De bewoner weet dat hij of zij een toewijzing aan een open terugkeerplaats zal krijgen.

Je motiveert de bewoner om (opnieuw) actief na te denken over zijn of haar toekomst, met vrijwillige terugkeer als een mogelijke optie. De bewoner kent de mogelijkheden van het programma voor vrijwillige terugkeer, zodat hij of zij een geïnformeerde beslissing kan nemen.

Checklist

Herhaling

- Basisinformatie over vrijwillige terugkeer
- Verloop van vrijwillige terugkeer
- Houding t.a.v. terugkeer en situatie in thuisland
- Afstemming op individuele noden en situatie van de bewoner

Definitieve negatieve beslissing: bewustmaking

Open terugkeerplaatsen

6.1 Herhaling

Ga even terug naar sleutelmoment 1 "Aankomst in België" en 3 "Bewoner wacht op beslissing". Herneem deze informatie indien nodig.

6.2 Definitieve negatieve beslissing: bewustmaking

Nu je een definitieve negatieve beslissing hebt gekregen, is jouw procedure internationale bescherming afgelopen en moet je België verlaten. Weet dat dit kan via het programma vrijwillige terugkeer.

6.3 Open terugkeerplaatsen (OTP)

Je wordt toegewezen aan een open **terugkeerplaats** waar je ondersteuning krijgt om een beslissing te nemen over je toekomst.

Als je instemt om mee te werken aan het terugkeertraject kan je er **30 dagen** verblijven. Meewerken betekent dat je je aan de afspraken met de maatschappelijk werker en de **ICAM-coach** houdt. Als je niet meewerkt, moet je de open terugkeerplaats 30 dagen na de betekening van de definitieve negatieve beslissing verlaten. **De open terugkeerplaatsen bevinden zich in opvangcentra van Fedasil.** Hier verblijven ook bewoners die nog in de procedure zitten. Het zijn open centra, je mag dus net zoals de andere bewoners het centrum op elk moment verlaten. De begeleiding in een OTP bestaat uit een aantal verplichte gesprekken met de maatschappelijk werker van Fedasil en een ICAM-coach van DVZ, om jou te helpen een weloverwogen beslissing te nemen over jouw toekomst.

Zolang je recht hebt op materiële hulp, wordt er geen gedwongen terugkeer georganiseerd. Pas wanneer je dit recht verliest, geen toestemming meer hebt om op het grondgebied te verblijven en de opvangstructuur weigert te verlaten, kan men overgaan tot een verwijdering en gedwongen terugkeer.

Als je een toewijzing aan een open terugkeerplaats hebt gekregen, moet je binnen de vijf werkdagen naar daar verhuizen. Als je ervoor kiest om er niet heen te gaan, moet je onze opvangstructuur verlaten.

Indien bewoner in aanmerking komt voor een uitzondering op een OTP-toewijzing:

In bepaalde situaties, krijg je een uitzondering en hoef je niet naar een open terugkeerplaats te gaan.

Heb je meer informatie nodig als begeleider?

Raadpleeg de instructie: "Materiële hulp - recht, beëindiging en verlenging van materiële hulp".

Als de bewoner niet wil praten over vrijwillige terugkeer:

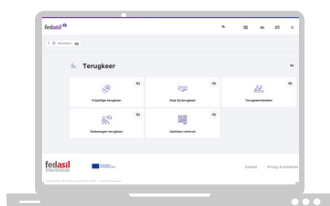

Ik begrijp dat dit een moeilijk onderwerp is en ik respecteer jouw keuze om hier niet over te praten. Ik wil gewoon dat je weet dat terugkeer altijd mogelijk is. Als je er later ooit voor zou kiezen om toch terug te keren, kan je altijd terecht bij een van de terugkeerloketten van Fedasil voor meer informatie.

Informatietools

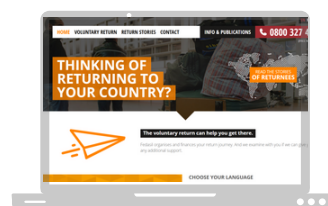
Tijdens de begeleiding, kan je als begeleider de volgende informatietools over vrijwillige terugkeer raadplegen. Nadien kan de bewoner deze ook zelfstandig gebruiken om de informatie verder te laten bezinken.

Volgende informatietools kunnen gebruikt worden om te informeren over vrijwillige terugkeer:

Fedasil info:

fedasilinfo.be/nl/theme/terugkeer

Website vrijwillige terugkeer:

vrijwilligeterugkeer.be/

Brochure vrijwillige terugkeer

beschikbaar in 21 talen op:

vrijwilligeterugkeer.be/partners

TOEKOMSTPERSPECTIEVEN

LEVEN ZONDER WETTIG VERBLIJF

Aankomst in België

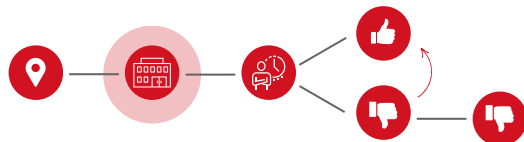

Doelstelling

Bij dit sleutelmoment is het niet nodig om over leven zonder wettig verblijf te informeren.

Eerste maanden in opvang

Doelstelling

De bewoner weet dat het wettig verblijf in België eindigt en hij of zij het grondgebied moet verlaten, zodra er een definitieve negatieve beslissing valt over het verzoek om internationale bescherming. De bewoner kent de gevolgen en de belangrijkste rechten die nog gelden bij onwettig verblijf.

Checklist

Basisinformatie

- ☒ Einde wettig verblijf in België
- ☒ Geen recht op inkomen of steun
- ☒ Recht op dringende medische hulpverlening
- ☒ Recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijf

2.1 Einde wettig verblijf in België

Tijdens je procedure internationale bescherming heb je het recht om in België te verblijven. Als je echter **een definitieve negatieve beslissing** krijgt in jouw procedure stopt je verblijfsrecht en zal **DVZ beslissen dat je België moet verlaten**.

Als je zelf kiest om toch in België te blijven dan **riskeer je vastgehouden te worden in een gesloten centrum of wooneenheid** (als er minderjarige kinderen zijn) om later gedwongen te moeten terugkeren.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op de webpagina van DVZ over gesloten centra of woonunits.

2.2 Geen recht op inkomen of steun

Als je een **definitieve negatieve beslissing** krijgt, **moet je de opvangstructuur verlaten**. Je mag **niet meer legaal werken** en je hebt ook **geen recht op steun van het OCMW** of andere materiële of financiële steun.

2.3 Recht op dringende medische hulpverlening

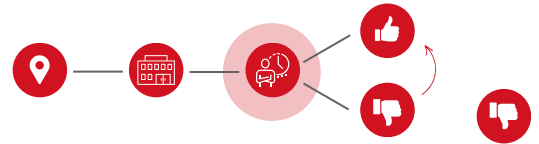
Iedereen in België heeft **recht op dringende medische hulpverlening in België, ook mensen zonder wettig verblijf**. Je kan dus nog altijd naar een dokter gaan als je ziek bent en het OCMW betaalt de kosten.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over de toegang tot dringende medische hulpverlening of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op Fedasilinfo en op www.medimmigrant.be.

2.4 Recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijf

Alle minderjarigen in België, ook kinderen zonder wettig verblijf, hebben recht op onderwijs. Bovendien, geldt er voor iedereen een leerplicht. Jouw minderjarige kinderen mogen dus gewoon naar school blijven gaan.

Wachten op de beslissing

Doelstelling

Bij dit sleutelmoment komt leven zonder wettig verblijf enkel aan bod als de bewoner lang moet wachten op een beslissing van het CGVS. Het doel is de bewoner voor te bereiden een weloverwogen keuze te maken tussen de verschillende toekomstopties, in het geval van een negatieve beslissing.

Geef niet enkel de basisinformatie uit sleutelmoment 1 “eerste maanden in opvang” mee, maar vertel ook over de risico’s op uitbuiting en de mentale impact. De bewoner is zich dus bewust van wat het betekent om zonder wettig verblijf te leven.

Checklist

Basisinformatie herhalen

- Einde wettig verblijf in België
- Geen recht op inkomen of steun
- Recht op dringende medische hulpverlening
- Recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijf

Risico op uitbuiting

Mentale impact

2.1 Herhaling

Ga even terug naar sleutelmoment 2 “Eerste maanden in opvang” en herneem deze informatie indien nodig.

2.2 Risico op uitbuiting

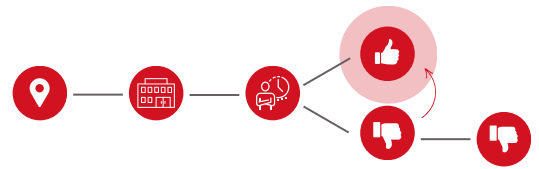
Mensen zonder wettig verblijf zijn vaak het slachtoffer van uitbuiting door werkgevers of huisbazen. Meer informatie over uitbuiting vind je in het luik ‘werk’.

2.3 Mentale impact

Naast het risico op gedwongen terugkeer of uitbuiting, is het een hele uitdaging om zonder recht op inkomen in basisbehoeften zoals wonen, eten, hygiëne en kleding te voorzien. **Leven zonder wettig verblijf is dus niet gemakkelijk en kan op termijn zwaar beginnen wegen.**

4 Positieve beslissing

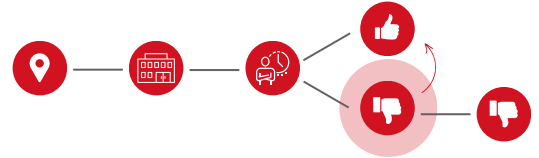

Doelstelling

Bij dit sleutelmoment is het niet nodig om over leven zonder wettig verblijf te informeren.

5 1ste negatieve beslissing

Doelstelling

Je motiveert de bewoner om (opnieuw) actief na te denken over zijn of haar toekomst. De bewoner kent de gevolgen van een leven zonder wettig verblijf, zodat hij of zij een geïnformeerde beslissing kan nemen.

Checklist

Herhaling

- Einde wettig verblijf in België
- Geen recht op inkomen of steun
- Recht op dringende medische hulpverlening
- Recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijf
- Risico op uitbuiting
- Mentale impact

Toegang tot dringende medische hulpverlening

Medische zorgen door middenveldorganisaties

Sociale en juridische bijstand

Huisvesting

Leven op straat

Automatische afsluiting van de bankrekening

5.1 Herhaling

Ga even terug naar sleutelmoment 2 "Eerste maanden opvang." en 3 "Bewoner wacht op een beslissing". Herneem deze informatie indien nodig.

5.2 Toegang tot dringende medische hulpverlening

Iedereen in België heeft **recht op dringende medische hulpverlening, ook mensen zonder wettig verblijf**. Je kan dus nog altijd naar de huisarts gaan als je ziek bent, naar de tandarts bij tandpijn of naar spoed als je dringende medische hulp nodig hebt.

Als een dokter dit nodig vindt, kunnen ook **bepaalde medische onderzoeken** (zoals een bloedonderzoek of RX), **bepaalde operaties of medicatie worden terugbetaald**.

Je moet wel **eerst een aanvraag indienen bij het OCMW van de gemeente waar je woont**. Het OCMW zal nagaan of je zonder wettig verblijf bent en of je onvoldoende middelen hebt om zelf je medische kosten te betalen. Als het OCMW akkoord gaat om de kosten te betalen, kan je naar de dokter of het ziekenhuis gaan en betaalt het OCMW de kosten terug.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over toegang tot dringende medische hulpverlening of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op [Fedasilinfo](#) of op www.medimmigrant.be.

5.3 Medische zorgen door middenveldorganisaties

Hier in de opvangstructuur helpen we jou om een dokter te vinden. Maar **wanneer je de opvangstructuur moet verlaten, moet je zelf een dokter zoeken**. In België is het niet makkelijk om een huisarts te vinden door het tekort aan dokters. Als het je niet lukt om zelf een huisarts te vinden, kan je in België terecht **bij middenveldorganisaties, zoals de Wijkgezondheidscentra en Doktors van de Wereld**, die zorg verlenen aan mensen met beperkte toegang tot de reguliere gezondheidszorg.

5.4 Sociale en juridische bijstand

Als je een definitieve negatieve beslissing krijgt, moet je de opvangstructuur verlaten en kan ik je niet meer helpen. Fedasil heeft in Brussel een infopunt, het **Fedasil Info Point**, waar je terecht kan voor sociale en juridische bijstand. Je vindt de contactgegevens op [Fedasilinfo](#).

Je kan in België ook hulp vragen bij **verschillende middenveldorganisaties** die gespecialiseerd zijn in de rechten van vreemdelingen. Je hebt ook nog altijd recht op een **gratis pro-deo advocaat**.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over juridische bijstand of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op [fedasilinfo](#).

5.5 Huisvesting

Als je een definitieve negatieve beslissing krijgt, moet je de opvangstructuur verlaten en **zelf op zoek gaan naar een plaats waar je kan wonen**.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over huisvesting of wil je de bewoner extra tools geven, neem een kijkje in het luik '[huisvesting](#)'.

5.6 Leven op straat

Mensen die geen huisvesting vinden, niet bij vrienden of kennissen kunnen logeren en geen plek hebben in de noodopvang, hebben vaak geen andere keuze dan op straat leven.

Leven op straat weegt door verschillende factoren - zoals extreme weersomstandigheden of het continue gevoel van stress - op je fysieke en mentale gezondheid.

Leven op straat kan erg onveilig zijn. Je kan het slachtoffer worden van agressie, zowel door andere daklozen als door niet-dakloze personen. Je kan bestolen worden of slachtoffer van geweld. Het gebeurt zelfs regelmatig dat je schoenen of GSM worden gestolen. Je kan ook in contact komen met personen die verslaafd zijn aan alcohol of drugs, wat ook voor onveilige situaties kan zorgen.

5.7 Automatische afsluiting bankrekening

Als je een bevel om het grondgebied te verlaten (BGV) krijgt, kan je **geen bankrekening meer openen**. Als je al een rekening hebt, wordt die **automatisch geblokkeerd**. Denk er aan om **je geld op tijd af te halen** en **jouw bankrekening af te sluiten**.

Definitieve negatieve beslissing

Doelstelling

De bewoner begrijpt dat hij of zij een definitieve negatieve beslissing heeft gekregen en dat hiermee een einde komt aan het wettig verblijf. Je motiveert de bewoner om (opnieuw) actief na te denken over zijn of haar toekomst.

De bewoner kent de gevolgen van leven zonder wettig verblijf, zodat hij of zij een geïnformeerde beslissing kan nemen. Kiest de bewoner voor een leven zonder wettig verblijf, dan begrijpt hij of zij zelf verantwoordelijk te zijn voor de gevolgen.

Checklist

Herhaling

- Einde wettig verblijf in België
- Geen recht op inkomen of steun
- Recht op dringende medische hulpverlening
- Recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijf
- Risico op uitbuiting
- Mentale impact
- Toegang tot dringende medische hulpverlening
- Medische zorgen door middenveldsorganisaties
- Sociale en juridische bijstand
- Huisvesting
- Leven op straat
- Automatische afsluiting bankrekening herhalen

Geen wettig verblijf meer - medewerkingsplicht

Materiële hulp voor families met kinderen zonder wettig verblijf

6.1 Herhaling

Ga even terug naar sleutelmoment 2 "Eerste maanden opvang", 3 "Bewoner wacht op een beslissing" en 5 "Eerste negatieve beslissing". Herneem deze informatie indien nodig.

6.2 Geen wettig verblijf meer - medewerkingsplicht

Je hebt een **definitieve negatieve beslissing** gekregen in jouw procedure internationale bescherming. Dat betekent dat er **een einde komt aan het verblijfrecht dat je had tijdens die procedure** en DVZ zal beslissen dat **je België moet verlaten**. Deze beslissing geldt trouwens voor de volledige Schengenzone.

Je bent verplicht om België te verlaten en mee te werken met DVZ. Zoals je in België verblijft, betekent dit dat je:

- jouw adres en contactgegevens moet doorgeven, zodat DVZ je kan bereiken.
- naar de afspraken moet gaan als de ICAM-coach of een andere dienst van DVZ je uitnodigt en je hun vragen moet beantwoorden.
- moet vertellen wie je bent en waar je vandaan komt zodat, ze je identiteit kunnen vaststellen.
- moet meewerken om reisdocumenten te bekomen bij de ambassade van jouw herkomstland,.
- medische documenten moet overmaken of meewerken aan medische onderzoeken als die noodzakelijk blijken.

Als je niet meewerkt, kan:

- DVZ jouw reisdocumenten in bewaring vragen.
- DVZ je vragen om je op regelmatig tijdstippen aan te melden bij DVZ of het politiekantoor.
- DVZ je vasthouden in een gesloten centrum of een woonunit (als er minderjarige kinderen zijn) om je gedwongen terug te sturen.
- dit ook een impact hebben op de duur van het inreisverbod. Dit is de periode waarin je niet naar de Schengenzone mag reizen.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over de medewerkingsplicht of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op [website van DVZ](#).

6.3 Materiële hulp voor families met kinderen zonder wettig verblijf

Als je **minderjarige kinderen hebt met specifieke noden** en je hulp nodig hebt om voor hen te zorgen, kan je **via het OCMW** van jouw gemeente een **opvangplaats aanvragen bij Fedasil**. Als het OCMW je aanvraag goedkeurt, zal Fedasil je een opvangplaats aanbieden in een woonunit van DVZ.

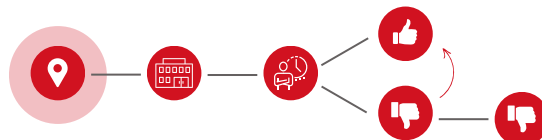
TOEKOMSTPERSPECTIEVEN

ANDERE VERBLIJFSOPTIES IN BELGIË OF ELDERS

1

Aankomst in België

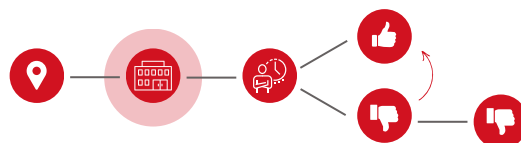
Doelstelling

Bij dit sleutelmoment hoef je geen informatie te geven over andere verblijfsopties.

2

Eerste maanden in opvang

Doelstelling

De bewoner weet dat er naast het verzoek om internationale bescherming (VIB) ook andere verblijfsopties bestaan en heeft een realistisch beeld van de slaagkansen.

Checklist

Basisinformatie

- ☒ Medische regularisatie
- ☒ Humanitaire regularisatie
- ☒ Gezinshereniging
- ☒ Tewerkstelling: verblijfstatuut aanvragen op basis van werk niet mogelijk voor VIB

 Naast het verzoek om internationale bescherming zijn er ook andere procedures om in België te verblijven. Ik licht ze kort toe, zodat je een idee krijgt van wat ze inhouden.

2.1 Medische regularisatie: enkel indien geen behandeling in herkomstland (gter)

Als je zeer ernstig ziek bent en je in jouw herkomstland niet kan behandeld worden, kan je bij DVZ **een medische regularisatie aanvragen**. **Opgelet:** je moet ook kunnen aantonen dat je de medische verzorging die je nodig hebt, zoals specifieke medicatie of een behandeling, niet kan verkrijgen in je herkomstland. Weet wel dat DVZ slechts heel **uitzonderlijk** een medische regularisatie toekent.

2.2 Humanitaire regularisatie: enkel in uitzonderlijke humanitaire omstandigheden (gbis)

Als je een negatieve beslissing krijgt in jouw procedure internationale bescherming en je door uitzonderlijke omstandigheden niet kan terugkeren naar je herkomstland, **kan je DVZ vragen om jouw verblijf te regulariseren om humanitaire redenen**. Er zijn geen wettelijke voorwaarden voor humanitaire regularisatie: DVZ beoordeelt elk dossier afzonderlijk en beslist of je in aanmerking komt.

Als de behandeling van jouw VIB heel lang duurt (langer dan drie jaar voor gezinnen of vier jaar voor alleenstaanden) of als terugkeer naar jouw herkomstland in strijd is met de internationale mensenrechten, is de kans op regularisatie groter. In andere gevallen is het uitzonderlijk dat DVZ een humanitaire regularisatie toekent.

2.3 Gezinshereniging: niet tijdens de procedure internationale bescherming

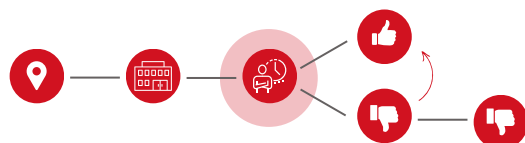
Als jouw partner, minderjarige kinderen of meerderjarige kinderen met een beperking die in het buitenland verblijven ook naar België zouden willen komen, moet je weten dat **jullie enkel gezinshereniging kunnen aanvragen indien je een vluchtelingenstatuut of subsidiaire bescherming toegekend hebt gekregen. Tijdens jouw procedure internationale bescherming is dit nog niet mogelijk.** Weet ook dat deze procedure veel kost en lang duurt.

2.4 Tewerkstelling: verblijfstatuut aanvragen op basis van werk niet mogelijk voor VIB

Als VIB **kan je vanuit België geen verblijfsrecht verkrijgen op basis van tewerkstelling.** Als je nu al werkt of later een job zou vinden, betekent dit dus niet dat je op basis hiervan een verblijf kan aanvragen vanuit België. Als je een gecombineerde vergunning of Europese blauwe kaart wil aanvragen, kan je dit enkel vanuit het buitenland doen.

3

Wachten op de beslissing

Doelstelling

Geef bij dit sleutelmoment enkel informatie over andere verblijfsopties, als de bewoner lang moet wachten op een beslissing van het CGVS of als hij of zij hier zelf vragen over stelt. Zo'n vragen kunnen gaan over hoe zijn of haar familie naar België kan komen of over medische of humanitaire regularisatie. Geef dan niet enkel de basisinformatie uit sleutelmoment 2 “eerste maanden in opvang”, maar leg ook uit hoe die procedures verlopen.

De bewoner weet welke voorwaarden gelden voor gezinshereniging na een positieve beslissing en kent de mogelijke alternatieve verblijfprocedures naast het verzoek om internationale bescherming.

Checklist

Herhaling

- Medische regularisatie
- Humanitaire regularisatie
- Gezinshereniging
- Tewerkstelling

Verloop van de procedure medische regularisatie

Verloop van de procedure humanitaire regularisatie

Verloop van de procedure gezinshereniging

Verloop van de procedure gecombineerde vergunning

3.1 Herhaling

Ga even terug naar sleutelmoment 2 “Eerste maanden in opvang” en herneem deze informatie indien nodig.

3.2 Verloop van de procedure medische regularisatie

Deze procedure verloopt schriftelijk en je vraagt best hulp aan een advocaat. Je dient de aanvraag in bij DVZ. DVZ zal jouw aanvraag pas behandelen nadat je procedure internationale bescherming volledig is afgerond. Het kan enkele maanden duren voor je een antwoord krijgt.

De procedure bestaat uit twee fases: de ontvankelijkheidsfase en de gegrondheidsfase

- **In de ontvankelijkheidsfase** gaat DVZ na of je jouw identiteit voldoende hebt kunnen bewijzen (bijvoorbeeld via een paspoort of lopende procedure internationale bescherming), of jouw arts het standaardformulier van DVZ heeft gebruikt en of dit formulier bevestigt dat je ernstig ziek bent.
 - Als je aanvraag ontvankelijk is, krijg je een voorlopig verblijfstatuut in afwachting van de beslissing ten gronde.
 - DVZ kan jouw aanvraag tot regularisatie onontvankelijk verklaren als je fraude hebt gepleegd, een misdrijf hebt begaan of een gevaar vormt voor de openbare orde.
- **In de gegrondheidsfase** onderzoekt DVZ of je ernstig ziek bent en of de juiste medische zorg voorhanden is in jouw herkomstland. Indien DVZ jouw aanvraag aanvaardt, krijg je een tijdelijke verblijfskaart die verlengd kan worden. Je moet de opvangstructuur dan binnen de twee maanden verlaten.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over medische regularisatie of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijk op [fedasilinfo](#) of [website van DVZ](#).

3.3 Verloop van de procedure humanitaire regularisatie

Deze procedure verloopt schriftelijk. Je vraagt best hulp aan een **advocaat**. Deze procedure is niet gratis, je moet een **administratieve kost betalen**.

Je dient de aanvraag in **bij de gemeente waar je woont**. De gemeente vraagt de lokale politie om te controleren of je effectief verblijft op het adres dat je hebt opgegeven in de aanvraag. Als de woonstcontrole positief is, stuurt de gemeente de aanvraag door naar DVZ. DVZ behandelt je aanvraag pas nadat jouw procedure internationale bescherming volledig is afgerond. Het kan enkele maanden tot zelfs meer dan een jaar duren voor je een antwoord krijgt.

De procedure bestaat uit twee fases: de ontvankelijkheidsfase en de gegrondheidsfase

- **In de ontvankelijkheidsfase** gaat DVZ na of je de administratieve kosten hebt betaald, of je je identiteit voldoende hebt bewezen (bijvoorbeeld via een paspoort of lopende procedure internationale bescherming) en of je hebt aangetoond dat je de aanvraag niet vanuit je herkomstland kon indienen.
- **In de gegrondheidsfase** onderzoekt DVZ of er zeer uitzonderlijke omstandigheden zijn waardoor je niet kunt terugkeren naar je land van herkomst en daarom in België moet verblijven.

DVZ kan je aanvraag weigeren als je fraude hebt gepleegd of een gevaar vormt voor de openbare orde.

Als je aanvraag wordt aanvaard, krijg je een tijdelijk verblijfsrecht. Vóór het einde van deze periode kun je een verlenging aanvragen, op voorwaarde dat de uitzonderlijke omstandigheden nog steeds gelden. Na de toekenning moet je de opvangstructuur binnen de twee maanden verlaten.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over humanitaire regularisatie of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op [fedasilinfo](#) of de [website van DVZ](#).

3.4 Verloop van de procedure gezinshereniging

Als jouw gezinsleden in het buitenland verblijven, kunnen ze **via gezinshereniging een visum aanvragen** bij de dichtstbijzijnde ambassade van België.

Als je gezin in België is, kunnen jullie de vraag indienen bij de gemeente waar jullie wonen. DVZ zal de aanvraag behandelen.

Deze procedure is complex en er gelden strikte regels, daarom vraag je best juridisch advies aan een advocaat. Je hebt verschillende documenten nodig, die bovendien vertaald moeten worden. De belangrijkste documenten zijn: reisdocumenten, geboorteakte, huwelijksakte, een uittreksel uit het strafregister en medische attesten. **Houd er ook rekening mee dat de aanvraag duur is.** Denk aan kosten voor het visum, de reisdocumenten, vertalingen, legalisaties, de reis zelf en kosten voor medische attesten.

Je dient de aanvraag best zo snel mogelijk in nadat je erkend werd als vluchteling of je subsidiaire bescherming kreeg toegekend. Vanaf één jaar na de toekenning van je statuut gelden er extra voorwaarden. Je moet dan aantonen dat je huisvesting en voldoende bestaansmiddelen hebt voor je gezin en dat je een ziekteverzekering hebt geregeld.

Het kan enkele maanden duren voor je een antwoord krijgt. Als DVZ jullie aanvraag goedkeurt, krijgen jouw gezinsleden een tijdelijk verblijf.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over gezinshereniging of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op [fedasilinfo](#) of de [website van DVZ](#).

fedasil

ibz

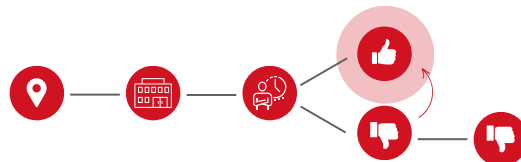
3.5 Verloop van de procedure gecombineerde vergunning

Als VIB of als je geen wettig verblijf hebt, kan je deze aanvraag enkel indienen via een Belgische ambassade in het buitenland. De procedure moet worden opgestart door een werkgever. Je kan deze aanvraag niet voor alle beroepen indienen. Bovendien verschillen de regels in Vlaanderen, Brussel en Wallonië.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over de gecombineerde vergunning of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op de [website van DVZ](#).

ibz

4 Positieve beslissing

Doelstelling

De bewoner weet hoe hij of zij gezinshereniging kan aanvragen voor zijn of haar gezinsleden.

Checklist

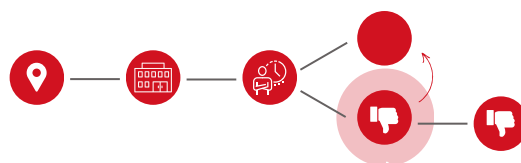

Herhaling

- Verloop van de procedure gezinshereniging

4.1 Herhaling

Ga even terug naar sleutelmoment 3 "Wachten op de beslissing" en herneem indien nodig de informatie over het verloop van de procedure gezinshereniging.

5 1ste negatieve beslissing

Doelstelling

De bewoner weet welke andere verblijfsopties er zijn bij een eerste negatieve beslissing en heeft een realistisch beeld van de slaagkansen.

- Je motiveert de bewoner om (opnieuw) actief na te denken over zijn of haar toekomst. Indien de bewoner een beroep indient bij de RvV, kan je wachten met dit gesprek tot hij of zij een hoorzitting heeft gehad bij de RvV.
- Indien de bewoner geen schorsend beroep indient bij de RvV of geen schorsend beroep kan indienen, is zijn of haar procedure internationale bescherming afgelopen. Zie sleutelmoment 6 "Definitieve negatieve beslissing".

Checklist

Herhaling

- Medische regularisatie
- Humanitaire regularisatie
- Gezinshereniging
- Tewerkstelling

VIB in een ander Europees land

Vervolgverzoek internationale bescherming

VIB op naam van het kind

5.1 Herhaling

Ga even terug naar sleutelmoment 2 "Eerste maanden in opvang" en 3 "Wachten op de beslissing" en herneem indien nodig de informatie over de medische regularisatie, de humanitaire regularisatie en de gecombineerde vergunning.

5.2 VIB in een ander Europees land

Als je zou beslissen om naar een ander Europees land te migreren en daar een VIB indient, weet dan dat de Dublin-regels zullen gelden. Dublin is een regel in de Europese Unie die bepaalt dat slechts één Dublin-land jouw VIB kan behandelen. Je mag dus niet zelf kiezen in welk land je jouw VIB indient. Omdat je hier in België een VIB hebt ingediend, zal België bevoegd blijven en zal een ander Dublin-land beslissen dat je naar België terug moet gaan voor jouw VIB.

5.3 Volgend verzoek om internationale bescherming

Als je van de RvV een negatieve beslissing krijgt op jouw eerste VIB, maar denkt nieuwe redenen of bewijzen te hebben waarom je alsnog internationale bescherming nodig hebt, kan je een nieuw VIB indienen. Het CGVS zal enkel de nieuwe elementen onderzoeken en nagaan of deze je kans op erkenning verhogen. Dit heet het **ontvankelijkheidsonderzoek**.

- Als je geen nieuwe feiten of bewijzen aanbrengt die je kansen op een erkenning vergroten, wordt je verzoek onontvankelijk verklaard. Tegen deze beslissing kan je een schorsend beroep indienen bij de RvV binnen de 10 dagen.

Opgelet: vanaf het derde VIB is dit beroep niet meer schorsend. Dit betekent dat jouw procedure internationale bescherming is afgelopen en je België moet verlaten. Je wordt toegewezen aan een open terugkeerplaats waar je 30 dagen kan verblijven en ondersteuning krijgt om een beslissing te nemen over jouw toekomst.

- Als jouw verzoek wel ontvankelijk wordt verklaard, wordt het ten gronde onderzocht. Vanaf dat moment, verloopt de procedure zoals bij je eerste VIB.

Een nieuw VIB betekent niet automatisch dat je in opvangstructuur mag verblijven. Fedasil kan beslissen dat je geen recht hebt op opvang tijdens het ontvankelijkheidsonderzoek. Je hebt in die periode wel recht op de terugbetaling van medische kosten door Fedasil. Als het CGVS jouw verzoek ontvankelijk verklaart, kan je opnieuw een opvangplaats aanvragen.

Je krijgt enkel een oranje kaart als jouw volgend verzoek ontvankelijk wordt verklaard. Zonder oranje kaart mag je niet meer werken.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over een volgend verzoek of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op [fedasilinfo](#), de [website Asylum in Belgium](#) of de [website van het CGVS](#).

5.4 VIB op naam van het kind

Jouw kinderen of kinderen van wie je de wettelijke voogd bent, volgen jouw procedure.

In uitzonderlijke gevallen kan een begeleid kind ook op eigen naam een VIB indienen. Jij kan het verzoek ook in naam van het kind indienen. Zo'n verzoek wordt beschouwd als een volgend verzoek. Het CGVS zal onderzoeken of **het kind eigen feiten aanhaalt die een afzonderlijke procedure rechtvaardigen**. Dit is het ontvankelijkheidsonderzoek.

Als het kind voldoende onderscheidingsvermogen heeft, wordt het door het CGVS uitgenodigd voor een interview. Het kind wordt geïnterviewd door iemand die gespecialiseerd is in het interviewen van kinderen. Het kind wordt bijgestaan door een advocaat en, indien het dat wenst, door een vertrouwenspersoon. Deze vertrouwenspersoon mag in principe geen deel uitmaken van de familie. Het moet gaan om iemand die vanwege zijn of haar beroep gespecialiseerd is in bijstand aan personen of in het vreemdelingenrecht. Hiervoor moet je wel toestemming vragen aan het CGVS.

- Als het CGVS oordeelt dat het kind geen eigen elementen aanhaalt die een apart verzoek rechtvaardigen, wordt het verzoek onontvankelijk verklaard. Je kan daartegen binnen de 10 dagen een schorsend beroep indienen bij de RvV.

Opgelet: vanaf het derde VIB is het beroep niet meer schorsend. Dit betekent dat de procedure van jouw kind is afgelopen en jullie België moeten verlaten. Jullie worden toegewezen aan een open terugkeerplaats waar jullie 30 dagen kunnen verblijven en begeleiding krijgen om een beslissing te nemen over jullie toekomst.

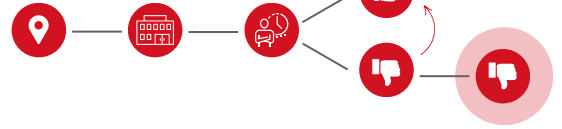
- Als het verzoek wél ontvankelijk wordt verklaard, onderzoekt het CGVS het verzoek ten gronde. Het CGVS kan dan beslissen om jouw kind een vluchtelingenstatuut of subsidiaire bescherming toe te kennen of te weigeren. Bij een weigering kunnen jullie binnen de 30 dagen een schorsend beroep indienen bij de RvV.

Een VIB van jouw kind betekent niet automatisch dat jullie in de opvang mogen verblijven. Tijdens het ontvankelijkheidsonderzoek kan Fedasil beslissen dat jullie geen recht hebben op opvang. Je kind heeft wel het recht op terugbetaling van medische kosten door Fedasil. Als het verzoek ontvankelijk wordt verklaard, kunnen jullie als gezin opnieuw opvang aanvragen.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over een volgend verzoek of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op [fedasilinfo](#), de [website Asylum in Belgium](#) of de [website van het CGVS](#).

Definitieve negatieve beslissing

Doelstelling

De bewoner begrijpt dat hij of zij een definitieve negatieve beslissing heeft gekregen en België moet verlaten.

Als de bewoner nog geen beslissing heeft genomen over terugkeer naar zijn of haar land van herkomst, motiveer je de bewoner om (opnieuw) actief na te denken over zijn of haar toekomst. Als de bewoner nog hoop stelt in andere verblijfsopties, bespreek je deze opties samen.

Een bewoner die een andere procedure heeft lopen of overweegt om er een aanvraag voor in te dienen, heeft een realistisch beeld van de slaagkansen. Zo kan hij of zij een geïnformeerde beslissing nemen. De bewoner begrijpt bovendien dat het opstarten van een andere verblijfprocedure niet betekent dat hij of zij in de opvang mag verblijven.

Checklist

Herhaling

- Medische regularisatie
- Humanitaire regularisatie
- Gezinshereniging
- Tewerkstelling
- Bevoegdheid België: beslissing andere Dublin-lidstaten
- Volgend verzoek om internationale bescherming
- VIB op naam van het kind

Andere verblijfprocedures ≠ recht op opvang

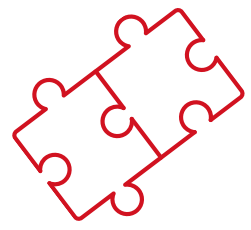
6.1 Herhaling

Ga even terug naar de sleutelmomenten 2 "Eerste maanden in opvang", 3 "Wachten op de beslissing" en 5 "1ste negatieve beslissing." en herneem indien nodig de informatie over de medische regularisatie, humanitaire regularisatie, de gecombineerde vergunning, Dublin-regels, volgend verzoek internationale bescherming en VIB op naam van het kind.

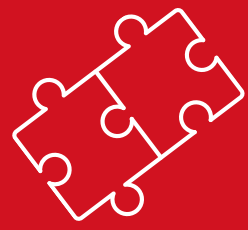
6.2 Andere verblijfprocedures ≠ recht op opvang

Jouw procedure internationale bescherming is afgelopen. Dat betekent dat DVZ je een bevel om het grondgebied te verlaten zal betekenen en je België moet verlaten. Je wordt toegewezen aan een open terugkeerplaats waar je 30 dagen kan verblijven en ondersteuning krijgt om een beslissing te nemen over je toekomstopties.

Het feit dat je nog wacht op een antwoord op je aanvraag tot medische of humanitaire regularisatie, betekent niet dat je in de opvang mag verblijven. Ook als je een volgend verzoek zou indienen of je kind een VIB zou indienen, kan Fedasil beslissen dat je tijdens het ontvankelijkheidsonderzoek geen recht hebt op opvang. Pas als het CGVS jouw verzoek ontvankelijk zou verklaren, kan je opnieuw een opvangplaats aanvragen.

PRE-INTEGRATIE

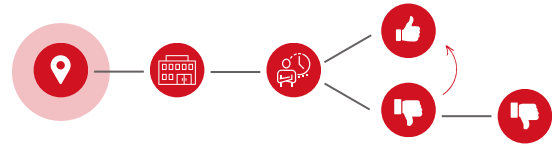

PRE-INTEGRATIE

WERK

Doelstelling

De bewoner kent de basisvoorwaarden om te mogen werken en weet wat de bijdrageregeling (cumul) is.

Checklist

- ✓ Voorwaarden om te kunnen werken in België
- ✓ Bestaan van de cumulregeling

1.1 Voorwaarden om te mogen werken als VIB

In België mag je werken vanaf 18 jaar, er bestaan enkele uitzonderingen voor jongeren vanaf 15 jaar. Zowel vrouwen als mannen werken. De werkgever moet werk aangeven bij de overheid. Zo kunnen sociale zekerheidsbijdragen en belastingen betaald worden. Niet-aangegeven werk (ook zwartwerk genoemd) is verboden.

In België mag je vier maanden nadat je internationale bescherming hebt aangevraagd werken, mits er nog geen beslissing is genomen in jouw procedure. Voor het verstrijken van die vier maanden is werken niet toegestaan, dat valt onder clandestien werk (in de wet benoemd als illegaal werk).

Terwijl je wacht op toegang tot de arbeidsmarkt of het vinden van een job, kan je je alvast voorbereiden door:

- vrijwilligerswerk te doen,
- gemeenschapsdienst in de opvangstructuur te doen,
- Nederlandse of Franse les te volgen.

Deze activiteiten zullen je helpen om jouw taalvaardigheden en andere competenties te versterken, je zelfvertrouwen terug te winnen, een netwerk op te bouwen, meer te leren over werken in België en wat geld te verdienen (bv. gemeenschapsdienst).

Na die vier maanden mag je werken zodra de gemeente een stempel heeft gezet op het immatriculatieattest (**oranje kaart**) dat toestemming geeft om te werken.

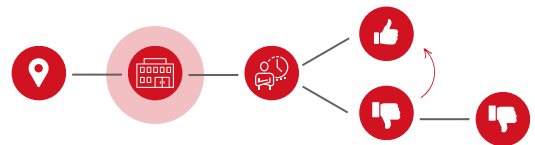

Meer informatie voor begeleiders over het verschil tussen zwartwerk en clandestien werk vind je in de [syllabus van Fairwork](#).

1.2 Cumul

Als je werkt terwijl je in een opvangstructuur verblijft, moet je een deel van jouw loon afstaan aan Fedasil om bij te dragen aan de opvang die je er krijgt. Dit concept heet de "cumul".

Meer informatie voor begeleiders vind je in de instructie rond de cumul. Bewoners kunnen op [fedasilinfo](#) terecht voor meer uitleg en tutorialvideo's.

Doelstelling

De bewoner weet hoe hij/zij werk kan zoeken en wat belangrijk is zodra je werk gevonden hebt. De bewoner is op de hoogte van de bijdrageregeling (cumul).

Checklist

Voor tewerkstelling.

- ✓ Voorwaarden om te kunnen werken in België (immatriculatieattest, leeftijd...)
- ✓ Cumulregeling
- ✓ Hoe kan je een job vinden?
- ✓ Wat heb je nodig om te kunnen werken? (CV, bankkaart...)
- ✓ Voordelen tewerkstelling
- ✓ Zwartwerk en uitbuiting

VIB heeft een job gevonden

- ✓ Aandachtspunten bij werk (type contract, loon, diploma, afwezigheid, vakantie...)
- ✓ Sociale zekerheid en belastingen
- ✓ Mutualiteit

Voor tewerkstelling.

2.1 Voorwaarden om te kunnen werken in België

Basisinformatie nodig over dit onderwerp? Ga even terug naar sleutelmoment 1 "Aankomst in België" en herneem deze informatie indien nodig.

Om te mogen werken als VIB heb je een geldig **immatriculatieattest** (verder “oranje kaart” genoemd) van de gemeente nodig. Vier maanden nadat je internationale bescherming hebt aangevraagd, kan je een stempel ‘onbeperkte toegang tot de arbeidsmarkt’ verkrijgen op jouw oranje kaart. De aanvraag doe je bij de gemeente. De oranje kaart moet vervolgens om de 8 maanden vernieuwd worden.

In België **mag je vier maanden nadat je internationale bescherming hebt aangevraagd werken**, mits er nog geen beslissing is genomen in jouw procedure. Voor het verstrijken van die vier maanden is werken niet toegestaan en valt dit onder clandestien of illegaal werk.

Opgelet. De toegang tot de arbeidsmarkt blijft afhankelijk van de geldigheid van jouw oranje kaart, zelfs als er een stempel ‘onbeperkte toegang’ op staat. Indien de oranje kaart niet meer geldig is, mag je in de praktijk niet meer werken. Daarom is het belangrijk om de vervaldatum van jouw oranje kaart goed in de gaten te houden en tijdig te laten verlengen (volgens de regels die gelden in de gemeente).

Zonder geldige oranje kaart mag je niet meer werken. Doe je dit toch, dan valt dit onder ‘clandestien werk’ (zie verder).

2.2 Cumulregeling

Als je werkt terwijl je in een opvangstructuur verblijft, moet je een deel van jouw loon afstaan aan Fedasil om bij te dragen aan de opvang die je krijgt. Dit concept heet de “**cumul**”. Als je een job hebt, moet je dit melden aan jouw begeleider, die kan je uitleggen hoe deze cumulregeling precies werkt.

Meer informatie voor begeleiders vind je in de instructie rond de cumul. Bewoners kunnen op [Fedasilinfo](#) terecht voor meer uitleg en tutorialvideo's.

2.3 Hoe kan je een job vinden?

In elke regio is er een **arbeidsbemiddelingsdienst** die jou kan helpen om werk te zoeken en waar je terecht kan met vragen. Meer informatie vind je op hun website:

- **Vlaanderen:** [VDAB](#)
- **Brussel:** [Actiris](#)
- **Wallonië:** [Forem](#)
- **Duitstalige gemeenschap:** [Arbeitsamt](#)

Zodra je de stempel voor toegang tot de arbeidsmarkt verkrijgt ([zie 2.1](#)), kan je je inschrijven als werkzoekende bij een arbeidsbemiddelingsdienst.

Een arbeidsbemiddelingsdienst kan jou helpen om:

- een opleiding of stage te zoeken,
- een CV of motivatiebrief op te stellen, of je voor te bereiden op een sollicitatiegesprek,
- vacatures te zoeken die passen bij jouw ervaring of interesses.

Daarnaast kan je ook terecht bij interimkantoren of uitzendbureaus. Dit zijn commerciële bedrijven die optreden als tussenpersoon tussen werkzoekenden en werkgevers. Afhankelijk van waar je verblijft, verschilt het aanbod aan interimkantoren.

Je kan natuurlijk ook rechtstreeks bij werkgevers solliciteren of online naar jobs zoeken. Een job vinden via jouw netwerk is ook een optie. Vraag eens rond bij andere bewoners in het opvangcentrum of bij kennissen, misschien hebben zij wel tips.

2.4 Wat heb je nodig om te kunnen werken?

Voor je begint te werken, breng je best een **aantal documenten in orde** die noodzakelijk of handig zijn bij het zoeken van een job.

Zoals je al weet heb je toegang nodig tot de arbeidsmarkt via de **oranje kaart**. Meer info hierover vind je bij punt **2.1**.

Daarnaast heb je ook een **CV, curriculum vitae**, nodig. Je kan hulp vragen bij een tewerkstellingsbureau of online templates gebruiken. Hier vind je een checklist van wat je op een CV moet vermelden.

Als je een job vindt, heb je een **bankrekening** nodig. In België zijn er veel verschillende banken (KBC, Belfius, Argenta, ING, BNP Paribas, ...). Je kiest zelf bij welke bank je een eerste rekening opent in België.

Normaal gezien kan je kiezen tussen twee soorten bankrekeningen: **de gewone bankrekening** of de **basisbankdienstrekening**. Aanvullende informatie voor begeleiders vind je in de fiche Bankdiensten.

Bij de zoektocht naar een job is het handig als je een **telefoonnummer en e-mailadres** hebt. Zet deze gegevens op jouw CV, zodat je meteen vlot kan communiceren met potentiële werkgevers. Tools voor **digitale vaardigheden** en het gebruik van de telefoon, vind je op Fedasilinfo.

Voor sommige jobs heb je een **diploma** nodig. Indien je jouw diploma in het buitenland behaalde, is een gelijkschakeling soms vereist. Meer informatie vind je hier. Als je hooggekwatificeerd bent, vergeet dan niet om dit te vermelden wanneer je contact opneemt met een arbeidsbemiddelingsdienst.

2.5 Voordelen tewerkstelling

Een job hebben, brengt heel wat voordelen met zich mee. Hieronder een aantal voorbeelden:

- Je integreert makkelijker en leert sneller de taal.
- Je vindt makkelijker huisvesting.
- Je ontwikkelt nieuwe competenties.
- Je bouwt een netwerk uit.
- Je bent financieel onafhankelijker.
- Je draagt bij aan de samenleving.
- Je merkt vaak een positief effect op jouw mentaal welzijn.

2.6 Niet-officiële tewerkstelling: Illegaal werk, zwartwerk en uitbuiting

Het is niet toegelaten om te werken in België zonder toegang tot de arbeidsmarkt. Zie punt **2.1**.

De werkgever moet elke tewerkstelling aangeven, zodat er sociale zekerheidsbijdragen en belastingen betaald kunnen worden. Niet-aangegeven werk (ook wel zwartwerk genoemd), is niet toegelaten. Ook bij niet-aangegeven werk heb je als werknemer arbeidsrechten.

Economische uitbuiting kan voorkomen in alle sectoren, maar sommige sectoren worden in het bijzonder als risicosectoren beschouwd, zoals de bouw, schoonheidssalons (nagelstudio's, kapperszaken), handmatige carwash, horeca (cafés, restaurants, snackbars, shisha bars), schoonmaak, huishoudsector, sorteerbedrijven (afval, kledij) of land- en tuinbouw. Een zeer ernstige vorm van (economische) uitbuiting is mensenhandel. Bij mensenhandel maakt de werkgever misbruik van de kwetsbare situatie van de werknemer en stelt hem of haar tewerk op een manier die in strijd is met de menselijke waardigheid.

Bij vragen en twijfel kan je ook altijd bij je begeleider terecht.

AANGEGEVEN WERK

Aangegeven werk is werk dat door de werkgever wordt aangegeven bij de Nationale Dienst voor Sociale Zekerheid. Op aangegeven werk zijn sociale zekerheidsbijdragen (en belastingen) van toepassing en dit geeft werknemers sociale zekerheidsrechten.

NIET-AANGEGEVEN WERK

Niet-aangegeven werk, ook wel "zwartwerk" genoemd, is werk waarbij geen sociale zekerheidsbijdragen of belastingen worden betaald. Werknemers verwerven dus geen sociale zekerheidsrechten.

CLANDESTIEN WERK

We spreken van clandestien werk, in de wet ook "illegaal werk" genoemd, wanneer een derdelander in België werkt zonder daar toelating voor te hebben. Bijvoorbeeld als die persoon geen oranje kaart heeft, of een oranje kaart zonder toegang tot de arbeidsmarkt. Clandestien werk is over het algemeen niet-aangegeven werk.

ECONOMISCHE UITBUITING:

Elke situatie waarin de werkgever de arbeidsrechten van een werknemer niet respecteert, is een schending van die rechten. Enkele voorbeelden: wanneer de werkgever een mondelinge arbeidsovereenkomst sluit, het loon niet correct betaalt, geen loonfiche geeft, de werktijden en -uren niet respecteert of situaties van fysieke afhankelijkheid.

Wat kan je doen?

- Neem contact op met een **gespecialiseerde organisatie** (fairworkbelgium.be).
- Neem contact op met de **Arbeidsinspectie** (werk.belgie.be) en het **meldpunt voor sociale fraude** (meldpuntsocialefraude.belgie.be).

Een ernstigere vorm van economische uitbuiting is mensenhandel. Dit is het geval als de werkgever het recht op menselijke waardigheid schendt, bv. door de vrijheid van de persoon te beperken, huisvesting in erbarmelijke omstandigheden te voorzien...

- Neem contact op met **stophumantrafficking.be**
- Neem contact op met een van de **gespecialiseerde centra**:
 - **PAG-ASA** (pag-asa.be)
 - **PAYOKE** (www.payoke.be)
 - **SÜRYA** (asblsurya.org)

In de syllabus van Fairwork vind je als begeleider meer informatie over signalen en de juiste contactpunten.

VIB heeft een job gevonden

Als je werkt, moet je dit melden aan jouw begeleider.

2.7 Aandachtspunten bij een nieuwe job

- Elke werknemer moet voor de eerste werkdag de **arbeidsovereenkomst (contract)** en het **arbeidsreglement** lezen en ondertekenen. Een aantal zaken (identiteiten werknemer en werkgever, duur van overeenkomst, brutobedrag van het loon...) moeten verplicht in de arbeidsovereenkomst staan.

Lees het contract goed na en stel vragen als iets niet duidelijk is.

Voor vragen over de arbeidsovereenkomst kunnen werknemers terecht bij de vakbond (meestal op voorwaarde dat ze lid zijn) en bij het contactcenter van Toezicht op Sociale Wetten (TSW).

- **Loon (deels) cash betalen is niet toegelaten** in België. Je hebt dus een rekeningnummer nodig waarop de werkgever jouw loon kan overschrijven. Het bankrekeningnummer van de werknemer moet ook op de arbeidsovereenkomst vermeld worden.
- De werkgever moet **de rechten van de werknemer** respecteren met betrekking tot verloning, werktijden, ziekte, veiligheidsongevallen, verlof en ontslag.

• Verlof

Een werknemer kan gewettigd afwezig zijn zonder ziek te zijn. Verlof kan betaald of onbetaald zijn. Als er problemen zijn met het opnemen van vakantie, kan je contact opnemen met de vakbond.

• Ziekte

Als je ziek bent, moet je steeds de werkgever op de hoogte brengen. Je kan niet zomaar iemand anders sturen om je te vervangen.

Je moet naar de dokter gaan voor een medisch attest en dit attest zo snel mogelijk aan jouw werkgever bezorgen.

Als je aangesloten bent bij de ziekteverzekering (HZIV/mutualiteit, zie verder) dan heb je onder bepaalde voorwaarden recht op een vervangingsinkomen.

 In de syllabus van Fairwork vind je voor begeleiders een checklist voor de eerste werkdag.

2.8 Arbeidsongeval

Wanneer een werknemer een ongeval heeft op het werk of onderweg van of naar het werk, spreekt men van een arbeidsongeval, waarvoor de werknemer is beschermd. Dit geldt ook bij niet-officiële tewerkstelling. Werkgevers zijn hiervoor verzekerd, het is belangrijk om jouw werkgever zo snel mogelijk op de hoogte te brengen.

 Meer info voor begeleiders over arbeidsongevallen vind je in de syllabus Fairwork.

2.8 Ziekteverzekering

Wanneer je werkt, heb je het recht om je in te schrijven bij de ziekteverzekering. Die zorgt voor de terugbetaling van medische kosten en biedt uitkeringen bij loonverlies door ziekte, ouderschap of invaliditeit.

Je kan kiezen voor een aansluiting bij de gratis Hulpkas Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (HZIV) of bij een mutualiteit. Bij een mutualiteit betaal je lidgeld, maar krijg je ook extra vergoedingen en diensten.

 Meer informatie nodig als begeleider? Raadpleeg de fiche over ziekteverzekering.

2.9 Sociale zekerheid en belastingen

In België wordt van iedereen die werkt een deel van het loon automatisch afgehouden.

Een deel van het loon gaat naar de **sociale zekerheid**, zodat personen of gezinnen die door omstandigheden (zoals werkloosheid, arbeidsongeschiktheid, ziekte of pensioen) in financiële problemen komen, geholpen kunnen worden. De sociale zekerheid financiert ook de ziekteverzekering, die bijvoorbeeld zorgt voor de arbeidsongeschiktheidsuitkering als je door ziekte niet meer kunt werken.

Een stuk van het loon wordt ook ingehouden voor de **belastingen**. De overheid gebruikt dit geld om scholen, ziekenhuizen, wegen en andere voorzieningen op te richten en te onderhouden.

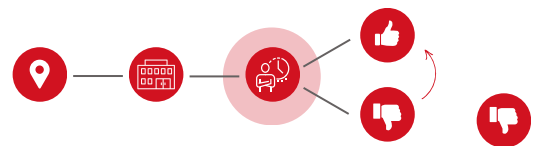
Deze afhoudingen zorgen voor een verschil tussen het bruto- en nettoloon.

Wil je als begeleider meer informatie over de belastingen en de belastingaangifte? Raadpleeg de handige infofiche.

3

Wachten op de beslissing

Doelstelling

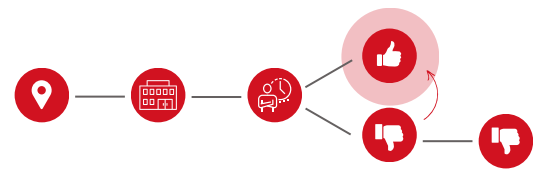
Bij dit sleutelmoment valt er geen nieuwe informatie mee te delen. Indien nodig, kan je de basisinformatie uit sleutelmoment 2 "eerste maanden in opvang" herhalen. De behoefte aan bijkomende specifieke informatie hangt voornamelijk af van of een bewoner een job heeft of niet.

4

Positieve beslissing

Doelstelling

De bewoner weet onder welke voorwaarden hij of zij mag werken na een positieve beslissing.

Checklist

- ✓ Voorwaarden om te mogen werken na een positieve beslissing

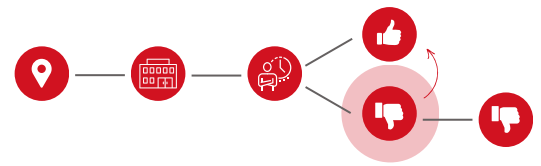
4.1 Voorwaarden om te mogen werken

Als je erkend wordt als vluchteling of subsidiaire bescherming krijgt, krijg je onbeperkt toegang tot de arbeidsmarkt zolang jouw statuut geldig is.

De oranje kaart zal ingewisseld worden voor een A-kaart, het bewijs van inschrijving in het Vreemdelingenregister voor derdelanders is van beperkte duur.

5

1ste negatieve beslissing

Doelstelling

De bewoner kent de voorwaarden om te mogen werken na een eerste negatieve beslissing en kent de risico's van zwartwerk.

- Een bewoner die een Dublin-beslissing kreeg, weet dat hij of zij niet meer mag werken.
- Een bewoner die een negatieve beslissing kreeg van het CGVS, weet dat hij of zij enkel mag werken bij het indienen van een beroep.

Checklist

- ✓ Voorwaarden om te mogen werken na een negatieve beslissing (Dublin/ CGVS)
- ✓ Herhaling risico clandestien werk en/ of niet-aangegeven werk

5.1 Voorwaarden om te mogen werken

Opgelet: Pas als begeleider de informatie die je geeft aan, afhankelijk van de beslissing die de bewoner heeft gekregen: er is een verschil tussen een negatieve beslissing op basis van Dublin of een negatieve beslissing van het CGVS.

- **Dublin:** Wanneer een ander land dan België verantwoordelijk wordt gesteld voor de procedure van jouw verzoek om internationale bescherming (Dublin-procedure) ontvang je een beslissing 26quater. In dit geval mag je niet meer werken, zelfs niet als jouw oranje kaart nog geldig is. Een beroep tegen deze beslissing is niet schorsend en verleent dus ook geen toegang meer tot de arbeidsmarkt.
- **Negatieve beslissing CGVS:** Bij een negatieve beslissing van het CGVS ligt dit anders. Als je in beroep gaat tegen de beslissing van het CGVS, blijft het recht om te werken behouden tot de RvV een beslissing neemt in de beroepsprocedure.

Tussen de negatieve beslissing en het indienen van een beroep mag je niet werken.

5.2 Zwartwerk

In deze fase valt er geen nieuwe informatie mee te delen over clandestien werk. Indien nodig kan je de basisinformatie uit deel 1.1. en 2.6. herhalen.

Definitieve negatieve beslissing

Doelstelling

De bewoner weet dat hij of zij na een definitieve negatieve beslissing niet meer mag werken en kent de risico's van clandestien werk.

Checklist

Voorwaarden om te mogen werken

Herhaling risico clandestien werk en/ of niet-aangegeven werk

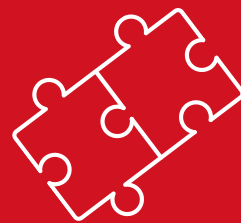
6.1 Voorwaarden om te mogen werken

Nu de RvV een definitieve negatieve beslissing heeft genomen, heb je niet langer toegang tot de arbeidsmarkt.

6.2 Clandestien werk/niet-aangegeven werk

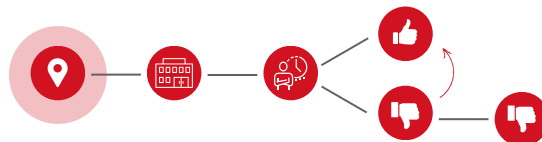
In deze fase valt er geen nieuwe informatie mee te delen over clandestien werk en/ of niet-aangegeven werk. Indien nodig kan je de basisinformatie uit deel 1.1 en 2.6 herhalen.

PRE-INTEGRATIE

HUISVESTING

Doelstelling

Bij dit sleutelmoment begrijpt de bewoner dat hij of zij niet verplicht is om in een opvangcentrum te verblijven, maar ook dat het voor veel mensen steeds moeilijker wordt om een betaalbare woning te vinden in België. Daarom is het belangrijk dat bewoners zelf hun kansen vergroten door aan de slag te gaan met de informatie die jij hen als begeleider geeft.

Checklist

- ✓ Verblijf in het opvangcentrum - niet verplicht
- ✓ Huisvestingscrisis

1.1 Verblijf in een opvangcentrum – niet verplicht

Het is niet verplicht om in een opvangcentrum te verblijven en dit heeft geen impact op jouw procedure. Als je zelf een plek hebt om te verblijven tijdens je procedure, kan dat. Beslis je om het opvangcentrum te verlaten, nadat je er minstens één maand hebt verbleven, dan kan Fedasil je ondersteunen met maaltijdcheques die je om de twee weken krijgt.

Besluit je tijdens je procedure de opvangstructuur te verlaten en verhuis je naar een privé-adres, of kreeg je een positieve beslissing, dan kan ik je een infogids meegeven met praktische tips over hoe je een woning kan zoeken **(1)**. Vergeet zeker ook niet om je in te schrijven in de gemeente waar je terecht komt, als je naar een privé-adres gaat.

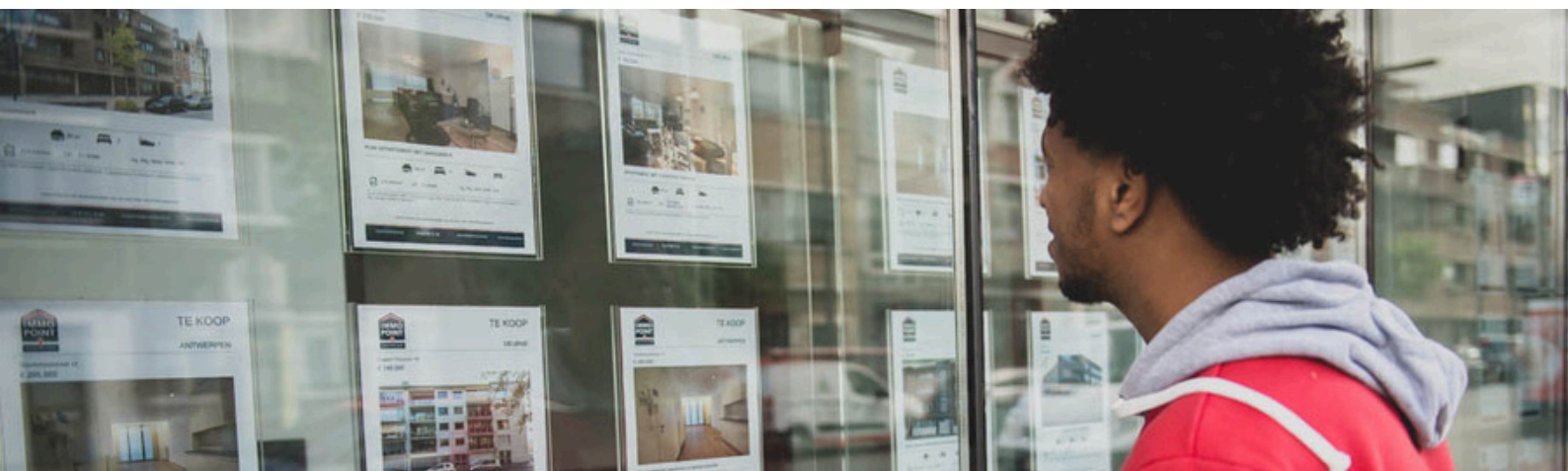
1.2 Huisvestingscrisis

Weet dat het in België voor veel mensen moeilijk is om een woning te vinden, niet enkel voor erkende vluchtelingen. Daarom is het belangrijk om je tijdens jouw verblijf in het opvangcentrum **goed voor te bereiden**. Zo heb je later, als je een positieve beslissing zou krijgen, meer kans om een woning te vinden. **Stel vragen**, lees de beschikbare informatie, maar zet ook in op de **taal leren, een job zoeken of een diploma behalen**. Dankzij deze inspanningen, zal je later makkelijker een woning vinden.

Ik raad je aan om op tijd te beginnen. Nu lijkt het misschien te vroeg en je weet bovendien nog niet of je een positieve beslissing zal krijgen. Toch loont het om je nu al goed voor te bereiden. Als je pas start als je een positieve beslissing hebt gekregen, zal je waarschijnlijk in tijdsnood komen. **Wacht dus niet.**

Gelukkig bestaat er heel wat informatie die je kan gebruiken: neem een kijkje op Fedasilinfo, waar je info en ook video's vindt in jouw eigen taal, en lees de handige infogids over huisvesting in België. Twijfel ook niet om mij vragen te stellen of hulp te vragen bij andere organisaties.

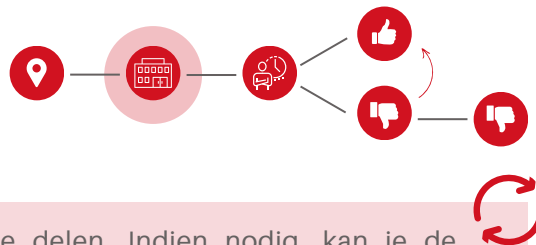
1. Momenteel is de infogids huisvesting enkel beschikbaar in het Engels. Na de testfase worden de gids verder herwerkt en vertaald in meerdere talen.

2

Eerste maanden in opvang

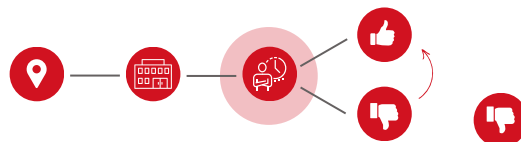

Bij dit sleutelmoment valt er geen nieuwe informatie mee te delen. Indien nodig, kan je de basisinformatie uit sleutelmoment 1 "[Aankomst in België](#)" herhalen.

3

Wachten op de beslissing

Doelstelling

De bewoner krijgt een realistisch beeld van wat hij of zij kan verwachten bij de zoektocht naar een eigen woning en wat jij als begeleider wel en niet kan doen. Je moedigt de bewoner aan om het beschikbare materiaal te gebruiken om zich zo goed mogelijk voor te bereiden.

Checklist

- ☒ Een woning zoeken
- ☒ Jouw budget

3.1 Een woning zoeken

Als je beslist om zelf een woning te zoeken, ben je hier ook **zelf** verantwoordelijk voor. Dit kan best wat extra stress met zich meebrengen. Daarom raad ik je aan om je tijdens jouw verblijf hier in de opvangstructuur al zo goed mogelijk voor te bereiden, ik zal je hierbij proberen te ondersteunen. Ik kan je een infogids meegeven met uitleg over belangrijke thema's rond huisvesting. Heb je daarna nog vragen? Dan kan je bij mij of een andere collega terecht. Omdat het in België niet gemakkelijk is om een woning te vinden, kan samenwonen met iemand die je kent een goede oplossing zijn.

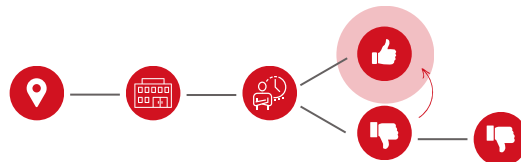

Let op: Als jij of de persoon bij wie je gaat wonen een sociale uitkering ontvangt, kan die **verlagen als je gaat samenwonen**. Veel lokale besturen beschouwen samenwonenden voorlopig als een gezin, niet als twee alleenstaanden. Bespreek dit zeker met de sociaal assistent van het OCMW (Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn) in de gemeente waar je gaat wonen.

3.2 Jouw budget

Wees realistisch over het budget dat je aan de huur van een woning wil besteden. De gouden regel is dat je **maximaal 1/3de van je inkomen mag uitgeven aan de kosten die bij wonen komen kijken**: de huur, vaste kosten en eventueel bijkomende kosten zoals internet/tv. Voorzie voldoende marge, zodat je voldoende budget overhoudt om van te leven. Bekijk de [infogids](#) voor meer informatie, je zal snel merken dat dit vaak geen eenvoudige opdracht is.

4 Positieve beslissing

Doelstelling

Bij dit sleutelmoment weet de bewoner welke stappen er volgen, zowel tijdens de zoektocht naar een woning als wat daarna komt. Idealiter kreeg de bewoner al de nodige informatie over de Belgische huizenmarkt, hoe je een woning vindt, wat een realistisch budget is... Is dat niet zo, geef de bewoner de infogids en de specifieke informatie die hij of zij nodig heeft.

Checklist

Volgende stappen

- Een LOI
- Maaltijdcheques
- Transitie in het opvangcentrum

Een woning gevonden

- Huurcontract en waarborg
- Domicilie
- Brandverzekering
- Rechten en plichten

Ondersteuning

- OCMW, CPAS en APL

4.1 Volgende stappen

Nu je een positieve beslissing hebt gekregen, zijn er verschillende opties:

4.1.1 Een LOI

Een LOI, of Lokaal Opvang Initiatief, is een kleinschalige opvang georganiseerd door een OCMW. Het is belangrijk om te weten dat deze opvang tijdelijk is. Het is dus geen sociale woning waar je onbeperkt kan verblijven. In principe krijg je twee maanden de tijd om vanuit een LOI zelf een woning te zoeken. Of je hulp krijgt bij jouw zoektocht, verschilt van OCMW tot OCMW.

4.1.2 Maaltijdcheques

KKrijg je een positieve beslissing, dan kan je het opvangcentrum meteen verlaten als je al een andere plek hebt om te verblijven. Je krijgt een bedrag aan maaltijdcheques ter ondersteuning. Je assistent zal je hier meer over vertellen. Let wel: eens je vertrekt, kan je niet meer terugkeren naar het opvangcentrum.

4.1.3 Transitie in het opvangcentrum

Als je geen eigen woonoptie hebt en geen plekje in een LOI kan bemachtigen, zal je vanuit het opvangcentrum een woning moeten zoeken. Dan is het belangrijk te weten dat ondersteuning bij jouw zoektocht naar een woning alleen mogelijk is als jouw begeleider daar tijd voor heeft, of als er vrijwilligers zijn die kunnen helpen. Laat je begeleider weten welke woningen je gaat bezoeken en ga bij hem of haar langs als je vragen hebt over de stappen die je moet ondernemen.

Zelfs indien je vanuit het opvangcentrum een eigen woning moet zoeken kan Fedasil je ondersteunen met een bedrag aan maaltijdcheques als je een verblijfsoptie vindt binnen de 4 maand. Voor meer informatie hierover kan je terecht bij je sociaal assistent.

Vraag je sociaal assistent zeker naar de infogids rond huisvesting in België waarin we je de nodige informatie proberen geven.

4.2 Een woning gevonden

Proficiat, je hebt een woning gevonden! Er zijn nog een aantal belangrijke zaken die je in orde moet brengen. Meer uitleg vind je in de [infogids](#).

4.2.1 Huurcontract en huurwaarborg

Zorg ervoor dat je huurcontract geldig is. Hoe een geldig contract er moet uit zien, vind je in de [infogids](#). De huurwaarborg die je betaalt aan de verhuurder bedraagt maximaal drie maanden huur.

Als je onvoldoende middelen hebt, kan je vragen aan het OCMW van de gemeente waar je woont om de huurwaarborg voor te schieten die je dan vervolgens in stukjes terugbetaalt. Om deze aanvraag te doen, heb je een ongetekend exemplaar van het huurcontract of een schriftelijke bevestiging van de verhuurder nodig. Het kan wel enkele weken duren voor het OCMW een beslissing neemt. Als je tijd wil winnen, kan je ook een vriend vragen om jou het geld voor te schieten. Weet wel dat het OCMW hier dan niet meer in zal tussenkomen.

Er zijn in elke regio van België ook andere kanalen om je te ondersteunen bij het betalen van je huurwaarborg. Deze kan je vinden in de [infofiche](#) rond ondersteuning.

4.2.2 Een domicilie

Ga je zo snel mogelijk inschrijven in jouw nieuwe gemeente, eens het huurcontract is ondertekend. Je moet hiervoor binnen de acht dagen een afspraak maken bij de dienst Burgerzaken. Vergeet dit niet, want een officieel adres in België is heel belangrijk. In bepaalde steden en gemeenten kan je dit ook elektronisch doorgeven. Ga hiervoor naar de website van de stad of gemeente waar je woont.

4.2.3 Een brandverzekering

Een brandverzekering is verplicht en verzekert de woning tegen brand, natuurrampen, rookschade en waterschade. In je huurcontract staat normaal gezien wie deze verzekering afsluit: de huurder of de verhuurder. Als jij de verzekering moet afsluiten is het jouw verantwoordelijkheid om dit in orde te brengen. Doe dit zo snel mogelijk. Je kan hiervoor terecht bij een bank.

4.2.4 Rechten en plichten

Als huurder heb je niet alleen rechten, maar ook plichten tegenover je huisbaas. Het komt erop neer dat je zorg moet dragen voor de woning en ze in een goede staat achterlaten. Ook het op tijd betalen van de huur is heel belangrijk. Meer info over jouw rechten en plichten, vind je in de [infogids](#).

4.2.5 Nutsvoorzieningen

Ga je alleen wonen? Dan zal je ook de aansluiting van elektriciteit, water, gas en internet moeten in orde brengen. Dit kan uitdagend zijn als je dit voor een eerste keer moet doen. In de [infogids](#) proberen we dit duidelijk voor je uit te leggen.

4.3 Ondersteuning

Na een positieve beslissing en wanneer je de opvangstructuur hebt verlaten, kan je met vragen terecht bij onder andere een OCMW. Voluit staat OCMW voor Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn.

Elke gemeente heeft een OCMW en enkel het OCMW van de gemeente waar jij verblijft, is verantwoordelijk om jou te ondersteunen. Iedereen die legaal in België verblijft en onvoldoende middelen heeft, kan bij het OCMW aankloppen om vragen te stellen of voor extra ondersteuning. Dit kan gaan om een vervangingsinkomen, hulp om de huurwaarborg voor te schieten of andere financiële of sociale ondersteuning. OCMW-hulp is meestal pas mogelijk nadat je een positieve beslissing hebt gekregen.

Je kan ook op andere plekken terecht met vragen over het leven in België. In Vlaanderen zijn er de CAW's (Centra Algemeen Welzijnswerk). Zij hebben kantoren in verschillende steden. Je kan er terecht met allerlei vragen, zoals over huisvesting, vrije tijd, mentaal welzijn of de opvoeding van je kinderen. Sommige CAW's helpen je ook bij het zoeken naar een woning.

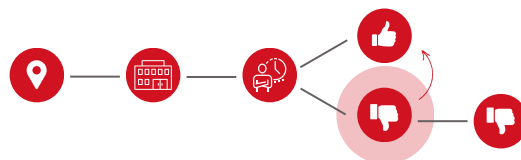

Wil je meer weten over wat het OCMW voor jou kan doen of heb je een adressenlijst nodig van alle CAW's in Vlaanderen? Neem dan een kijkje in de [infogids](#) over huisvesting.

In Wallonië kunnen de Associations de Promotion du Logement (APL) een grote hulp zijn wanneer mensen op zoek zijn naar een woning en/of wanneer ze al een woning hebben. Ze bieden algemene begeleiding maar ook specifieke begeleiding op het gebied van huisvesting (bijvoorbeeld hulp bij het invullen van documenten voor de huurwaarborg en andere vormen van hulp, controle van het huurcontract... [Hier](#) vind je een lijst van de APL's.

In Brussel kan [Convivial](#) mogelijk helpen bij het zoeken naar huisvesting (enkel op het grondgebied van Brussel). Verder biedt de organisatie ook begeleiding rond het wonen zelf.

Als begeleider is het belangrijk om te weten welke lokale organisaties of burgerinitiatieven erkende vluchtelingen helpen bij het zoeken naar huisvesting. Houd er wel rekening mee dat niet elke organisatie effectief hulp kan bieden. Ook zij staan vaak onder druk en hebben het moeilijk om woningen te vinden voor de mensen die bij hen aankloppen.

5

1ste negatieve beslissing

Doelstelling

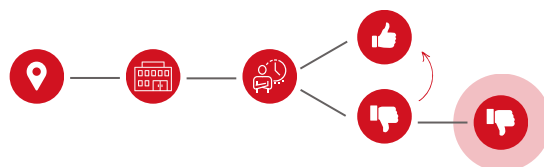

Indien de bewoner een beroep indient bij de RvV en dus het recht op materiële hulp voorlopig behoudt, hoef je bij dit sleutelmoment geen nieuwe informatie te geven. Je kan wel altijd informatie uit de vorige sleutelmoment herhalen, indien nodig.

Indien de bewoner geen beroep indient bij de RvV en dus het recht op materiële hulp verliest, geef je de informatie die je hieronder vindt bij sleutelmoment 6 'definitieve negatieve beslissing'.

6

Definitieve negatieve beslissing

Doelstelling

De bewoner weet dat hij of zij, ook zonder wettig verblijf, toch nog enkele rechten heeft. Over het algemeen hebben mensen zonder wettig verblijf slechts een zeer beperkte toegang tot rechten en diensten in België, ook voor huisvesting.

Checklist

- ☒ Huisvesting - zonder wettig verblijf
- ☒ OCMW
- ☒ Noodopvang / daklozenopvang

6.1 Huisvesting - zonder wettig verblijf

Als je zonder wettig verblijf zou zijn, mag je een huis of appartement huren en kan je een huurcontract afsluiten. Je mag ook een contract aangaan met leveranciers voor nutsvoorzieningen zoals gas, water, elektriciteit, internet... en een brandverzekering afsluiten. In de praktijk blijkt dit echter vaak moeilijk, omdat iemand zonder wettig verblijf meestal geen bankrekening heeft.

De eigenaar van een woning loopt bovendien geen risico op vervolging of bestraffing, mits hij of zij geen misbruik maakt van de preciaire situatie van de huurder en een woning aanbiedt die aan de basisnormen voldoet. Een eigenaar kan wel vervolgd worden voor huisjesmelkerij als hij of zij voor een hoge huurprijs een onveilige, ongezonde of onbewoonbare woning verhuurt.

Zodra het huurcontract is afgesloten, heeft iemand zonder wettig verblijf dezelfde rechten en plichten als alle andere huurders. Iemand zonder wettig verblijf heeft echter geen recht op steunmaatregelen van de overheid, zoals een huursubsidie of een installatiepremie.

6.2 OCMW

Als je zonder wettig verblijf bent in België is het erg moeilijk om legaal te wonen en werken. Toch betekent dit niet dat je nergens terecht kan met je vragen of voor ondersteuning. Als je kan aantonen dat je op het grondgebied van een OCMW verblijft kan een OCMW je eventueel ondersteunen.

Zelfs moest dit niet zo zijn kunnen ze je meestal op de juiste weg zetten. Je kan bij het OCMW ook terecht voor vragen rond dringende medische hulp.

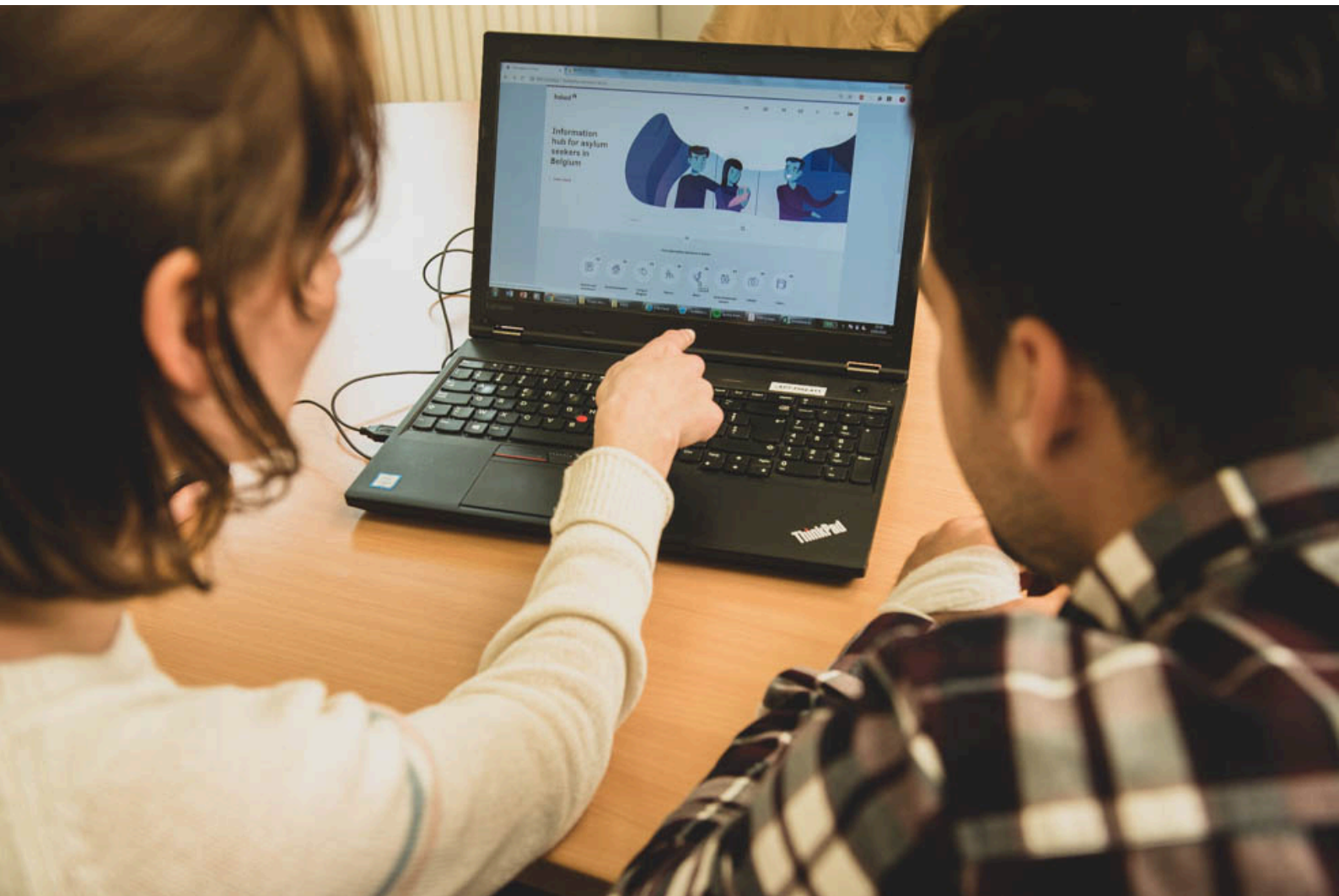

6.3 Noodopvang

Als je daadwerkelijk op straat belandt, zijn er nog steeds mogelijkheden om de nacht warm en droog door te brengen in de daklozenopvang. Je kan er ook minimale begeleiding krijgen of antwoorden op je vragen. Afhankelijk van de regio waar je woont kan je terecht bij het OCMW of enkele andere instanties.

Op [Fedasilinfo](#) vind je een overzicht van de plaatsen waar je terecht kan.

fedasil

Meer info? Vragen?

Contacteer ons!

informatiepakket@fedasil.be

